

**9.-luokkalaisten kokemuksia luokanopettajan ja
jalkapallovalmentajan asiantuntijuudesta**

Tuure Fagerström & Jere Pyhäranta

Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma
Syyslukukausi 2019
Kasvatustieteiden laitos
Jyväskylän yliopisto

TIIVISTELMÄ

Fagerström, Tuure & Pyhäranta, Jere. 2019. 9.-luokkalaisten kokemuksia luokanopettajan ja jalkapallovalmentajan asiantuntijuudesta. Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. 54 sivua.

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää 9.-luokkalaisten kokemuksia luokanopettajan ja jalkapallovalmentajan asiantuntijuudesta. Tutkimme, millaisia taitoja ja ominaisuuksia nuoret kokevat luokanopettajan ja jalkapallovalmentajan omaavan. Tutkimme lisäksi, mitä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia taidoissa ja ominaisuuksissa löytyy luokanopettajan ja jalkapallovalmentajan välillä.

Tutkimuksen aineisto kerättiin kesällä 2019 sähköisesti toteutetulla kyselylomakkeella. Tutkimukseen osallistuneet 14 nuorta jyvaskyläläistä jalkapalloilijapoikaa vastasivat kyselylomakkeen avoimiin kysymyksiin. Aineisto analysoitiin laadullisen aineistolähtöisen sisällönanalyysin menetelmin.

Keskeisten tutkimustulosten mukaan luokanopettajan ja jalkapallovalmentajan välillä löytyy paljon samankaltaisia taitoja ja ominaisuuksia, joita nuoret kokivat tärkeiksi. Merkittävintä tietoa tutkimuksen kannalta tuotti luokanopettajan ja jalkapallovalmentajan välillä havaitut yhtäläisyydet. Eroavaisuutena ilmeni, kuinka yksityiskohtaisemmin ja monipuolisemmin nuoret kuvailivat erityisesti valmentajan ammatillisia piirteitä.

Aikaisempaa tutkimustietoa löytyy sekä luokanopettajan että jalkapallovalmentajan asiantuntijuudesta. Samankaltaisia nuorten esille nostamia taitoja ja ominaisuuksia ilmenee tutkimuksista, mutta vertailua ammattien asiantuntijuuden välisistä yhtäläisyyksistä ja eroavaisuuksista on tutkittu vähemmän.

Asiasanat: luokanopettaja, jalkapallovalmentaja, taidot, ominaisuudet

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ

1	JOHDANTO	5
2	OPETTAJAN JA VALMENTAJAN AMMATIT	7
2.1	Ammattipätevyys	7
2.2	Ammattien erityispiirteet	9
2.2.1	Valmentajan ammatin erityispiirteet	9
2.2.2	Opettajan ammatin erityispiirteet	11
2.2.3	Ammattien yhteiset erityispiirteet	12
3	OPETTAJAN JA VALMENTAJAN ASiantuntijuus	15
3.1	Ammatillinen pätevyys	15
3.2	Auktoriteetti	17
3.3	Persoona _____	18
3.4	Vuorovaikutustaidot	21
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	24
4.1	Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset	24
4.2	Tutkimuskohde ja lähestymistapa	24
4.3	Tutkimukseen osallistujat	25
4.4	Tutkimusaineiston keruu	26
4.5	Aineiston analyysi	27
4.6	Eettiset ratkaisut	31
5	TULOKSET	33
5.1	Nuorten kokemuksia jalkapallovalmentajan ja luokanopettajan piirteistä	33
5.2	Jalkapallovalmentajan ja luokanopettajan yhtäläisyydet	35
5.3	Jalkapallovalmentajan ja luokanopettajan eroavaisuudet	39

	7
6 POHDINTA	42
6.1 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset	42
6.2 Tutkimuksen luotettavuus ja jatkotutkimushaasteet	46
LÄHTEET	48
LIITTEET	55

1 JOHDANTO

Käsitykset opettajan ammattista ja opettajuudesta ovat sidoksissa koulumaailman varsin juurtuneisiin käytänteisiin. Mielenpitoet hyvästä opettajasta ovat peruskouluissa vuodesta 2016 voimaan astuneen opetussuunnitelman pohjalta muovautumassa jälleen uudelleen. Oppiainerajoja rikkovaa opetusta tuodaan kouluun yhä enemmän uudessa opetussuunnitelmassa mainittujen laaja-alaisten osaamisen ja opetuksen tavoitteiden sisältöalueiden puolesta (Opetushallitus 2014, 106). Suhteellisen konservatiiviset ihanneopettajan mallit päivittyvät koulumaailman muuttumisen myötä. Oppilaiden näkökulmasta hyvän opettajan määritelmää on tutkittu hieman vähemmän. Kangastuvan ja Matinahon (2014, 63) pro gradu – tutkielmassa ekaluokkalaiset kuvasivat opettajan toimintaa ja käyttäytymistä useimmiten melko miellyttävin ilmauksin. Haapalan (2012, 44, 45) opinnäytetyössä on kerätty aineistoa hyvään opettajaan/kouluttajaan liittyen. Kari (2016, 15) nostaa väitöskirjassaan esille tutkijan mietteen hyvästä opettajasta, joka saa oppilaan kokemaan itsensä tärkeäksi ja oppivaiseksi. Jääskelä, Klemola, Lerkkanen, Poikkeus, Rasku-Puttonen & Eteläpelto (2013) pohtivat puolestaan, miten interaktiivisuudella luodaan yhdessä parempaa pedagogiikkaa.

Suomessa suosituin laji 3–18-vuotiailla on jalkapallo, jota harrastaa yli 200 000 lasta tai nuorta (Husu, Paronen, Suni & Vasankari 2011). LIITU-tutkimuksen (2016) mukaan valtaosa urheiluseurassa harrastavista lapsista ja nuorista osallistui tai oli viimeksi kuluneen kauden aikana osallistunut kilpailutoimintaan. Lähes kahdella kolmasosalla urheiluseurassa harrastavista oli myös kilpailullisia tavoitteita urheilussa. Vasaraisen ja Haran (2005, 47) mukaan yksi merkittävimmistä epäkohdista nuorten valmennuksessa on pätevien valmentajien puute. Joesaarin, Heinin ja Haggerin (2012) mukaan valmentajien luomalla motivoivalla ilmapiirillä, jonka he luovat asenteiden, arvojen, tunnustuksien ja arvioinnin avulla, on vaikutusta urheilijan oppimiseen ja suoriutumiseen. Hämäläisen (2008, 146–147) mukaan valmentaja

on asiantuntija, joka opettaa, neuvoa ja ohjaa valmennettaviaan sekä näyttää esimerkkiä. Forsmanin ja Lampisen (2008, 19) mukaan valmentajan tavoitteena on kehittää ja vahvistaa urheilijan itseluottamusta ja uskoa omaan toimintaansa.

Hyvästä valmentajasta ja opettajasta on tehty paljon tutkimuksia. Sen sijaan tutkimuksia liittyen ammattien vertailuun on jäänyt vähäisemmälle, vaikka valmentaminen ja opettaminen ovatkin lähellä toisiaan. Halusimme lähestyä tutkimaamme ilmiötä nuorten näkökulmasta, lasten ja nuorten kokemuksia ei ole tutkittu läheskään yhtä paljon kuin aikuisten. Uskoimme, että tutkimus tuottaa arvokasta tietoa lasten ja nuorten kokemuksista jalkapallovalmentajan ja luokanopettajan taidoista ja ominaisuuksista sekä näiden välisistä yhtäläisyyksistä ja eroavaisuuksista.

Tässä Pro gradu -tutkimuksessamme keskitymme tarkastelemaan nuorten kokemuksia luokanopettajan ja jalkapallovalmentajan asiantuntijuudesta. Tutkimuksemme tavoitteena on löytää nuorilta saamien vastausten pohjalta yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia molempien ammatissa vaadittavissa taidoissa ja ominaisuuksissa. Työn teoriaosuudessa tarkastelemme niin opettajan kuin valmentajan ammatteja ja ammattien erityispiirteitä sekä ammateissa vaadittavia taitoja ja ominaisuuksia. Tulososiossa selvitämme saatuja tuloksia teoriaan nojaten ja pohdimme ilmiötä laajemmin.

OPETTAJAN JA VALMENTAJAN AMMATIT

2.1 Ammattipätevyys

Työelämä tuottaa vaatimukset, joita ammattitaitoiselta työntekijältä vaaditaan. Työn tekeminen ja kehittäminen vaatii siten oikeanlaista osaamista. (Luukkanen, 2004, 71.) Työelämässä vaadittavaa osaamista kutsutaan myös kvalifikaatioksi, joka voidaan myös määritellä työntekijän tunnustetuksi osaamiseksi tehtäviin, joita työnantaja on määritellyt. Opettajan ammattiin liittyy tietynlaiset kvalifikaatiot, niin sanotut kelpoisuusehdot. (Luukkanen 2004, 71.) Kompetenssin käsite liittyy myös ammattipätevyyteen, joka nähdään koettuna pätevyytenä suoritua töistä työntekijän näkökulmasta. Kompetenssi muodostuu henkilökohtaisista kyvyistä ja osaamisesta. (Luukkanen, 2004, 71.)

Luukkanen (2004, 99) nostaa esille opettajan ammatista puhuttaessa profession, joka kattaa ammatin yhteiskunnallisen vastuun sekä yhteiskunnan hyvinvoinnille tuotetun palvelun ammatillisessa kontekstissa. Vertasen (2002, 95) mukaan taas opettajan rooleiksi nähdään muun muassa ohjaus, kasvatus sekä oppimisympäristöjen luonti. Vertanen (2002, 214) mainitsee muun muassa yhteistyöstä, uudenaikaisista pedagogisista virtauksista ja toimintaympäristöstä - sekä tavoista, jotka muovaavat opettajan roolia ja työnkuvaa. Opettajan ammattiin ja työnkuvaan vaikuttaa myös opettajaopiskelijoiden odotukset koulutusta kohtaan.

Demers, Woodburn ja Savard (2006) ovat määritelleet valmentajan ammattipätevyyteen kuuluviksi asioiksi eettiset ratkaisut, harjoittelun organisoinnin, suorituksen analysoinnin, harjoittelu- ja kilpailutilanteissa tukemisen, harjoittelun suunnittelun ja hallinnolliset tehtävät. Opetuksen pätevyyteen taas kuuluu useita yhteisiä näkökohtia. Hellström, Jyrhämä, Kansanen & Uusikylä (2016, 24) liittävät näihin näkökohtiin opetussuunnitelman, tavoitteet, sisällöt, menetelmät ja arvioinnin. Kyse on käytännössä kaikesta opetukseen liittyvästä ja kaikki opetukseen liittyvä nähdään yleisenä didaktiikkana

Valmentajan päätehtävä on Kantolan (1988) mukaan johtaa harjoittelua, ohjata urheilijaa ja vaikuttaa tämän ominaisuuksien, taitojen ja asenteiden kehittymiseen. Valmentaja vaikuttaa sekä urheilijan että joukkueen suoritus- paranemiseen tai heikentymiseen. Itse työssään valmentaja tarvitsee tietoja, taitoja ja kokemusta kyetäkseen antamaan oikeat ohjeet ja valitsemaan tilanteeseen sopivat menetelmät. (Kantola 1988.) Vasarainen ja Hara (2005, 46) toteavatkin valmentajan ammattitaidon olevan käsitteenä laaja, sillä valmentajan täytyy osata kehittää valmennettavien taitoja fyysisellä ja henkisellä tasolla. Toimenkuvaan kuuluvat harjoitusten lisäksi kilpailut, joihin valmentajan tulee valmentaa valmennettaviaan sekä huolehtia myös urheilun ulkopuolisista asioista. Ammattitaitoon vaikuttavat valmennuksellisen asiantuntemuksen lisäksi henkilökohtaiset ominaisuudet ja kyky käyttää tietoja ja taitoja (Kantola 1988). Meron, Nummelan, Keskisen ja Häkkisen (2004) mukaan valmentajan ammattitaitoon liittyy tietämystä valmennuksen perustiedoista, lajiin liittyvästä asiantuntemuksesta sekä valmennustapahtuman hallinnasta. Samoin taitojen kehittäminen, innostamiskyky ja johtaminen liittyvät valmennukseen.

Varsinkin johtaminen liittyy valmentamiseen kiinteästi, sillä valmentaminen on johtamista. Keskeinen taito johtamisessa on vuorovaikutus, sillä valmentaja pyrkii asemansa kautta edistämään valmennettavien kehittymistä ja sitä kautta tavoitteidensa saavuttamista (Palmunen & Frantsi 2000, 110-111). Valmentajan johtamiskäyttäytyminen voidaan jakaa Chelladuranin ja Salehin (1980) esittämän mallin (Leadership scale for sports) mukaan harjoitusten ja ohjeiden antamiseen, demokraattiseen käyttäytymiseen, autokraattiseen eli itsevaltaiseen toimintaan, sosiaaliseen tukeen sekä myönteiseen palautteeseen. Laios, Theodorakis & Gargalianos (2003) esittävät myös kekseliäisyyden ja kyvykkyyden olevan vaikuttavia tekijöitä erilaisissa johtamistyylyissä. Kekseliäisyyden ja kyvykkyyden ohella johtamistyylien tehokkuuteen vaikuttaa merkittävästi myös valmentajan persoona.

2.2 Ammattien erityispiirteet

2.2.1 Valmentajan ammatin erityispiirteet

Sabock ja Sabock (2011) ovat kuvanneet valmentajalla olevan monia erilaisia rooleja valmennusprosessin aikana aina opettajasta johtajaan. Côté, Salmela, Trudel, Baria & Russell (1995) ovat jakaneet valmennusprosessin kolmeen pääosaan, jotka ovat organisointi ja suunnittelu, harjoittelu sekä kilpailu. Tähän prosessiin vaikuttavat lisäksi erilaiset ulkoiset seikat, joihin voidaan lukea yksittäisen urheilijan tai koko joukkueen ominaisuudet, valmentajan henkilökohtaiset ominaisuudet, olosuhteet sekä resurssit. Valmentajan organisointitaitojen, johtamistaitojen sekä käytöksen harjoituksissa ja kilpailuissa on tutkittu vaikuttavan urheilijan osallistumismotivaatioon (Fry & Gano-Overway, 2010). Valmentajan toiminnan tarkoituksena on auttaa urheilijaa saavuttamaan oman urheilullisen potentiaalinsa ja suorituskykynsä rajat (Niemi-Nikkola 2004.) Tavoite on periaatteessa yksinkertainen, mutta prosessi on monimutkainen ja vaativa. Kantola (1988, 223) kuvaa valmentajan roolia seuraavanlaisesti:

Valmentaja vastaa urheilu-suorituksessa tarvittavien fyysisten ja psyykkisten ominaisuuksien sekä taitojen kehittämistä valmennuksen eri osa-alueilla, joita ovat a) perusominaisuuksien harjoittaminen, b) taitojen opettaminen ja hiominen, c) asenteiden kasvattaminen.

Valmennuksen tehtävänä on järjestää lajin harjoittelun ja kilpailun kannalta turvalliset ja laadukkaat olosuhteet. Weiss, Amorose & Wilko (2009) viittaavat Mageauhun ja Vallerandiin (2003), joiden tutkimuksen mukaan valmentajalla voi olla positiivisia vaikutuksia yksilön kykyihin, uskomuksiin ja viihtyvyyteen. Valmentaja voi myös herättää urheilijan halun haastaa itsensä ja toimimaan mukavuusalueen ulkopuolella. Myös Gould, Collins, Lauer ja Chung (2007) tukevat väitettä, että valmentajalla olisi vaikutusta nuoren henkilökohtaiseen kehitykseen sekä elämäntaitoihin. Toisaalta valmentajilla on myös mahdollisuus aiheuttaa ahdistusta ja loppuun palamista urheilijoissa, jopa siten, että urheilija lopettaa kokonaan urheilemisen (Smith, Smoll &

Cummings, 2007; Weiss ym. 2009). Niemi-Nikkola (2004) toteaakin valmentajan oleva urheilijan ylivoimaisesti tärkein tukihenkilö, jonka rooli voi muuttua uran edetessä.

Lasten ja nuorten urheilun tärkeitä piirteitä ovat kilpailun taso, kilpailujen määrä, kilpailutilanteiden kesto ja kilpailuihin liittyvä palkitsemisjärjestelmä. Mitä kovatasoisempaa kilpailu on, sitä vaikeampaa on valmentajan ottaa huomioon kasvatuksellisia näkökulmia. (Telama 1988.) Organisoitu urheilu on suorituspainoiteista toimintaa, jossa tavoitellaan kilpailullista menestystä. Kilpailullinen menestys kiteytyy usein menestykseen tai tappioon. Tuloksilla ja menestyksellä mitataan myös valmennustyön onnistuminen. (Liukkonen 2004.)

Nuoren urheilijan ohjaamisesta ja valmentamisesta vastaavat Suomessa urheiluseurat (Niemi-Nikkola 2004). LIITU-tutkimuksen (2016) mukaan urheiluseuratoiminnalla on merkittävä rooli suomalaisessa liikuntakulttuurissa lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden ja liikuntakasvatuksen edistäjänä. Valtaosa (76 %) urheiluseurassa harrastavista lapsista ja nuorista osallistui tai oli viimeksi kuluneen kauden aikana osallistunut kilpailutoimintaan. Lähes kahdella kolmasosalla (64 %) urheiluseurassa harrastavista oli kilpailullisia tavoitteita urheilussa.

Meron (2004) mukaan nuoren urheilijan päälaji on yleensä selvillä noin 13 vuoden ikäisenä ja sen jälkeen pätevän valmentajan läsnäolo on ratkaiseva tekijä tulevaa uraa ajatellen. Pätevä valmentaja osaa käsitellä nuorta oikein ja saa siten syntymään pitkäjänteisen ja kestävä valmennustapahtuman. Pätevä valmentaja osaa ohjata tehokkaat harjoitusvaikutukset oikein ja pitää hallinnassa kokonaisharjoittelun ja valmennuksen. Tyypillinen suomalainen joukkuevalmentaja on noin 30-40-vuotias, perheellinen junioripoikien piiri- tai aluesarjan valmentaja, jolla on lajiin liittyvä ei-ammattillinen tutkinto. Kokemusta valmentamisesta löytyy keskimäärin 10 vuotta tai enemmän, oma pelaajatausta lajista on alasarjatasolta. (Vasarainen & Hara 2005, 159.)

Mero ym. (2004) mukaan tavoitteellisen urheiluvalmennuksen lähtökohtana on kokonaisvaltaisen lajiansalyysin hallitseminen. Tähän kuuluu lajille tyypillisten ominaispiirteiden, urheilijan ja harjoittelun analysointi. Lajiansalyysikokonaisuus rakentuu niin tutkimustiedosta kuin

kokemusperäisistä valmennusopillisista havainnoista. Tutkimustieto käsittää fysiologiaan, biomekaniikkaan ja psykologiaan liittyvää tietoa yhdistettynä harjoitteluun, kilpailemiseen ja valmentamiseen. Myös Hakkaraisen ym. (2009, 73) mukaan juniorivalmentajan tulee lajiosaamisen lisäksi tietää perusasiat lasten ja nuorten henkisestä kasvusta sekä biologiasta ja fysiologiasta. Harjoittelun tulee olla kehittämisen lisäksi myös fyysisesti ja psyykkisesti turvallista.

2.2.2 Opettajan ammatin erityispiirteet

Opettajan ammatin erityispiirteisiin liittyy didaktiikka. Didaktiikan päällimmäinen kysymys piilee teorian ja käytännön yhdistämisessä. Didaktiikassa on kyse sekä opetuksen tutkimisesta, että miten tulisi opettaa. Deskriptiivinen didaktiikka kuvailee opetusta eri näkökulmista, kun puolestaan normatiivinen tarkastelee tutkimustiedon sekä kokemusten avulla hyvää opetusta, pyrkien muodostamaan toimivia malleja ja käytäntöjä opetuksen toteutukseen. (Hellström ym. 2016, 17.) Keskeistä didaktiikassa on myös pohtia, milloin mitäkin on oppimisen kannalta olennaista opiskella (Hellström ym. 2016, 170).

Hellström ym. (2016, 14) mainitsevat yleisen didaktiikan lisäksi didaktiikasta deskriptiivisestä ja normatiivisista näkökulmista. Deskriptiivinen tuo esille opetuksen tutkimisen sekä teoriamuodostuksen ja puolestaan normatiivinen korostaa opettajan pedagogista päätöksentekoa. Erot deskriptiivisen sekä normatiivisen ajattelun välillä ilmenevät arvoja tarkasteltaessa deskriptiivisen ollessa periaatteessa arvoneutraalia, kun taas normatiivinen ajattelu pohjautuu yksilön arvomaailmaan ja uskomuksiin. Kari, Koro, Lahdes & Nöjd (1994, 28) puolestaan jäsentävät hieman yksiselitteisemmin deskriptiivisen didaktiikan kuvailevaksi ja normatiivisen ohjeita antavaksi didaktiikaksi.

Hellströmin ym. (2016, 14) mukaan deskriptiivistä ja normatiivista didaktiikkaa on syytä tarkastella vuorovaikutuksessa keskenään, teorian syntyessä käytäntöä tutkimalla. Deskriptiivistä didaktiikka on pidetty historian valoissa tieteellisempänä normatiiviseen didaktiikkaan verrattuna (Kari ym.

1994, 28). Normatiivista didaktiikkaa on pyritty tieteellistämään vuosien varrella, mutta se sisältää aina myös ei-tieteellistä tietoa, sillä opetukseen liittyy sosiaalis-emotionaalisia elementtejä, jotka vaikuttavat vahvasti opetukseen (Kari ym. 1994, 57).

Didaktiikan ja kasvatuksen välillä vallitsevaa vuorovaikutusta tarkentaa didaktinen kolmio, jossa ilmenee opettajan pedagoginen suhde oppilaaseen (Hellström ym. 2016, 164). Opettajan ja oppilaan suhde on jatkuvaa vuorovaikutusta, missä ilmenee kasvatuksellisen aspektin vaikutus koko ihmiseen. Hellström ym. (2016, 165) siteeraavat Van Manenia, jonka mukaan pedagoginen suhde kiteytyy kolmeen eri periaatteeseen:

- 1) Pedagoginen suhde on persoonallinen, ja sitä ilmentää spontaanisti syntyvä suhde aikuisen ja lapsen välillä. Pedagogista suhdetta ei voi kapeuttaa miksikään muuksi inhimilliseksi vuorovaikutukseksi.
- 2) Pedagoginen suhde on intentionaalinen. Siinä opettajan intentio suuntautuu kahtaalle: lapsesta välittämiseen sellaisena kuin tämä on ja lapsesta välittämiseen suhteessa siihen, mitä tästä voi tulla.
- 3) Kasvattajan tulee kyetä jatkuvasti tulkitsemaan ja ymmärtämään senhetkistä tilannetta, lasten kokemuksia ja ennakoimaan hetkiä, jolloin lapsi voi ottaa suuremman vastuun osallistumisestaan.

Didaktinen suhde liittyy karkeasti opetussuunnitelmasta kumpuavien sisältöjen oppimiseen, jossa opettaja tukee oppilaan oppimista. Pedagogisessa suhteessa ilmenee opettajan aito kiinnostuminen sekä välittäminen oppilasta kohtaan. Myös oppilaan persoonallinen kehitys korostuu pedagogisessa suhteessa. (Hellström ym. 2016, 164, 165.)

2.2.3 Ammattien yhteiset erityispiirteet

Uusikylä (2006, 32) määrittelee opettajan muun muassa kypsäksi kasvattajaksi, joka vahvistaa oppilaiden tervettä itsetuntoa. Vasaraisen ja Haran (2005, 44) mukaan myös jokainen valmentaja on lapselle malli ja esikuva, jota lapsi tottelee, kunnioittaa ja seuraa tarkasti. Meron ym. (2004) mukaan varsinkin

lapsille ja nuorille valmentaja näyttäytyy auktoriteettina, joka on samalla urheilun asiantuntija sekä kasvattaja. Valmentajasuhde muuttuu tasavertaisemmaksi yhteistyökumppanuudeksi iän myötä, jolloin valmentajan rooli muuttuu lähemmäksi avustavaa neuvonantajaa.

Kuuluisan kasvatusajattelija J.A. Hollon näkemystä lainaten Stenberg (2011, 11) toteaa kiteytetysti opettajan työn tärkeimmäksi tehtäväksi saattaa lapsi kasvamaan kohti hyvää elämää. Muidenkin kasvatusalan ajattelijoiden kuten Comeniuksen ja Pestalozzin mielestä opettajan tärkeimpiä tehtäviä on juuri lapsen ihmisyyden kasvu (Stenberg 2011, 11). Myös urheilukasvatuksessa päämäärät tukevat lasten ja nuorten sosiaalistumisprosessia, terveen itsetunnon kehitystä, tavoitteiden tekoa ja niiden saavuttamista, yhteisten sääntöjen noudattamista sekä toisten kunnioittamista. Nämä tavoitteet kattavat persoonallisuuden, sosiaalisuuden ja ajattelukyvyn kehittämisen alueet. (Hirvi 1988.)

Kasvatustyö pitää sisällään arvottamista, moraalin ja etiikan pohtimista. Tirri (1999, 26) toteaa seuraavasti:

Toimiessaan pedagogisesti opettaja joutuu tekemään opetuksen päämääriä ja tavoitteita koskevia valintoja. Näiden valintojen taustalla ovat aina arvot, jotka opettaja on omaksunut tiedostaen tai tiedostamattaan.

Uusikylä (2006, 28) mainitsee ympäröivän yhteiskunnan merkityksestä arvomaailman rakentumisessa. Vasaraisen ja Haran (2005, 160) mukaan nuorten urheiluvalmentajat pyrkivät opettamaan reilun pelin sääntöjen noudattamista, toteuttamaan junioriurheilun kasvatuksellisia tavoitteita sekä huolehtimaan urheilijan koulunkäynnistä. Tavoitteena ei ole pelkästään ammattiuurheilijaksi kehittyminen, vaan tulla tasapainoiseksi nuoreksi. Koulu ja opetus saavat jatkuvasti painetta kasvattaa oppilaita kohti yhteiskunnallisia vaatimuksia, mikä saattaa vaikuttaa monen tärkeäksi kokeman arvon ja opittavan taidon jäämiseen opetuksen ulkopuolelle. Opettajan ja valmentajan lisäksi Vasaraisen ja Haran (2005, 7) mukaan juniori-ikäisissä toimintaan vaikuttavat myös vanhemmat, sponsorit, naapuriseurat, erilaiset ulkopuoliset virikkeet ja pelaaja itse. Nuorten parissa työskentely on samaan aikaan tärkeää ja haasteellista. Myös Kari (1996, 49, 50) nostaa tutkimusten pohjalta esille

oppilaiden sopeutumisen yhteiskunnan jäseniksi. Hän korostaa lisäksi vastuuta oppilaiden sosiaalistamisessa sekä mainitsee ammattietiikasta ja sen asettamista vaatimuksista. Eettisten normien tulee olla hyvin sisäistettyinä niitä soveltaessa oppilaisiin, opetettaviin asiakokonaisuuksiin ja omaan kasvattajapersoonallisuuteen. (Kari 1996, 49, 50.)

3 OPETTAJAN JA VALMENTAJAN ASIANTUNTIJUUS

3.1 Ammatillinen pätevyys

Stewartin (2013) mukaan hyvästä valmentajasta puhuttaessa esitetään vuosien kokemuksen lajista tuovan tietoja ja taitoja. Gearityn (2012) esittää laajan lajitietämyksen olevan avain asemassa ja lähtökohtana sille, että voi valmentaa hyvin. Tieto on välttämätöntä hyvälle valmentajalle, ja tiedon luonne on usein moninaista. Tietämyksen lisäksi hyvä valmentaminen vaatii halukkuutta ja kykyä hyödyntää pedagogisia taitoja urheilun dynaamisissa ympäristöissä (Stewart 2013).

Hyvä opettaja heijastaa opettamistapojansa opetuksen tavoitteisiin ja sen pohjalta valitsee opetusta ja oppimista edistävimmät menetelmät. Opetus pysyy selkeänä ja johdonmukaisena. (Uusikylä 2006, 65.) Brotherus, Hytönen & Krokfors (1999, 105) puhuvat opetuksen interaktiivisesta vaiheesta, jossa erottuu opettaminen ja oppiminen. Päämääränä opettamisessa on ollut lapsen oppiminen, mutta nykyään nähdään myös opettajan oppivan opetustapahtumassa ja oppimista voi tapahtua jopa ilman opetustakin. Pruuki (2008, 27-30) kokoaa moderneihin oppimisteorioihin nojautuen hyvän opetuksen kuuteen eri näkökohtaan, jotka ovat opiskelijan motivaation ja aktiivisuuden edistäminen, opiskelijan omien tavoitteiden asettaminen, konstruktivisuus, vuorovaikutus ja yhteistyö, siirtovaikutus ja yhteys käytäntöön sekä reflektio.

Hellström ym. (2016, 101) näkevät opetuksen ja opettamisen hieman erillään toisistaan, sillä opettaminen sisältää opettajan toiminnan ja opetus kattaa myös oppimisen. Halutessa edistää oppimista, korostuu opettajan tuntemus lasten ja nuorten kehityksen vaiheista. Suunniteltaessa opetusta tulisi pohtia, mikä keskimäärin soveltuu parhaiten kaikille, mutta samalla on myös ymmärrettävä oppilaan yksilölliset edellytykset ja mahdolliset tuen tarpeet. Tynjälä (2006) mainitsee opetussuunnitelman laatimista yleisistä tavoitteista

opetukselle, joiden merkitystä pohditaan yhteistyössä muiden opettajien kanssa oman koulun ja opetuksen osalta. Opetussuunnitelman soveltaminen kollegoiden kanssa tekee opettajan asiantuntijuudesta kollektiivin ominaisuuden.

Valmentaja taas tarvitsee riittäviä tietoja lajista itsessään, että pystyy suunnittelemaan harjoituksia ja arvioimaan onnistumisia niin harjoituksissa kuin kilpailuissa (Santos ym. 2010) sekä ohjeistamaan ja neuvomaan riittävästi urheilijoita, minkä avulla he pystyisivät kehittymään yksittäisissä suorituksissa ja lajissaan (Mageu & Vallerand 2003). Becker (2009) toteaa toisaalta, että ilman tietämystä siitä, mitä valmentaja tekee tai vaatii urheilijoiltaan, ei hänestä voi tulla hyvää valmentajaa. Valmentajakouluttajien mukaan taas hyvä opettaminen vaatii perinpohjaista tietämystä eri alueilta (Sabock & Sabock, 2011). Näihin alueisiin sisältyvät urheilun tekniset ja taktiset näkökulmat, urheilijan luonteen ja ominaisuuksien, kuten iän, kypsyyden, taitotason ja oppimistyylien tunteminen. Valmentajien on osattava neuvoa urheilijoita laji- ja tekniikkataitojen lisäksi myös urheiluvammojen ehkäisyssä sekä hoidossa (Raab, Wolfe, Gould & Piland 2011)

Hieman harhaanjohtavaa on toisaalta olettaa, että suuri tietomäärä johtaa automaattisesti hyvään opetukseen. Professori Esa Saarista lainaten Isohookana-Asunmaa (1994, 139) kirjoittaa artikkelissaan, että pitkälle viety erikoistuminen saattaa aiheuttaa kykenemättömyyttä luovuuden ja tieteellisen ajattelun lisäksi dialogeissa sekä kokonaisuudessaan, sillä tieto nähdään liian yksipuoleisesti ja rajoittuneesti oman normaalitieteellisen kuplan sisällä. On tärkeää, että valmentaja päivittää jatkuvasti osaamistaan ja tietotaitojaan, jotta hän voi ylläpitää hyvää ja ajankohtaista tietämystään (Becker 2009). Valmennus on kuitenkin tilannesidonnaista, eikä ole olemassa yksiselitteistä määritelmää siitä, millaista on hyvä valmennus (Blomqvist, Häyrynen & Hämäläinen 2012).

Asiantuntijuuden kannalta on merkitystä valmentajan omalla lajitaustalla (Durand-Bush, Lemyre & Trudelm 2007; Bloom & Carter 2009) sekä valmentajan omalla harrastuneisuudella ja osaamisella; edellä mainitut asiat vaikuttavat suuresti valmentajan uskottavuuteen hyvänä valmentajana,

varsinkin lajin tietotaitoa pidetään yhtenä tärkeimpänä hyvän valmentajan ominaisuutena ja perusedellytyksenä (Becker 2009). Vasaraisen ja Haran (200, 160) mukaan ilman pelaajakokemusta valmentajan on hankalampi toimia, koska pelin luonne avautuu pelaajalle aivan eri tavalla kuin kentän laidalle. Pelaajauran tehnyt valmentaja osaa paremmin asettua pelaajan asemaan ja tunnetilaan. Ilman yleistä valmennuskoulutusta sekä ilman perusteellista kuvaa omasta lajista valmentaminen ei onnistu, siksi pelaajatausta onkin ehdoton ennen valmentajaksi ryhtymistä. Valmentajan tulee olla itsevarma kyvyistään. (Vasarainen & Hara 2005, 44.)

Lajitaustan merkitys ilmenee myös asiantuntijuuden periytymisellä valmentajalta urheilijalle (Hintikka 2011, 51–54). Ellison (2018) tutkimuksessa, joka käsitteli NFL-pelaajien asenteita valmentajia kohtaan, todettiin huipulla pelanneiden valmentajien asemaa arvostettavan pelaajien keskuudessa eniten, sillä heidän katsottiin tietävän, mitä vaaditaan päästä huipulle. Toisaalta lajitaustan puuttuminen ei ole välttämättömyys kehittämisessä hyväksi valmentajaksi (Hintikka 2011, 51–54). Joillekin valmentajille lajitaustan puuttuminen on antanut erilaisia, monipuolisia näkökulmia valmentamiseen, mutta se on samalla edellyttänyt enemmän töitä lajitietouden- ja taitojen hankkimisessa (Bloom & Carter 2009).

3.2 Auktoriteetti

Eväsoja ja Keskinen (2005, 14) määrittelevät Kirjavaista lainaten artikkelissaan, että auktoriteettia tarkastellaan kolmesta eri tulokulmasta. Jokin henkilö voi tietämyksensä pohjalta olla auktoriteetti, henkilöllä voi olla auktoriteettia muita kohtaan sekä henkilö on voitu asettaa auktoriteetin asemaan antamaan normeja. Puolestaan Suomi Sanakirjan (auktoriteetti, 2018) mukaan auktoriteetti määritellään arvovaltaisena henkilönä ja asiantuntijana.

Saloviita (2013, 158-162) jakaa auktoriteetin kolmeen eri osa-alueeseen. Traditionaalisessa auktoriteetissa Saloviita korostaa sääntöjen merkitystä. Oppilaat noudattavat jo entuudestaan tuttuja vakiintuneita tapoja, jotka hiotaan koulumaailmaan sopiviksi säännöiksi. Rationaalisessa auktoriteetissa oppilaat

ymmärtävät opettajan antavan heille tarvittavaa tietoa oppiakseen, mikä saa heidät kuuntelemaan sekä noudattamaan ohjeita. Karismaattinen auktoriteetti pohjautuu oppilaiden näkemyksiin opettajasta, jonka he mieltävät mukavaksi ja pidetyksi. Pidetyt opettajan ohjeita sekä toiveita noudatetaan ja häntä kuunnellaan.

Eväsoja ja Keskinen (2005, 37) näkevät tutkimuksensa pohjalta, että ongelmat ilmenevät pikemminkin kurinpidollisissa opetustilanteissa. Auktoriteetin suhteen löytyy tietotaito, mutta kurinpitoon liittyvä auktoriteetti ilmenee haasteena. Saloviitaa lainaten Savolaisen pro gradu –tutkielmassa (2017, 10) nähdään, että opettajilla on samankaltaiset tavat pyrkiä pitämään kuria yllä, mutta kurinpidossa onnistumisessa ilmenee suuriakin eroja. Kyvykkäät kurinpitäjät onnistuvat ennaltaehkäisemään häiriökäyttäytymiseen liittyviä tilanteita erilaisilla toimenpiteillä, kuten pitämällä opetuksen tehokkaana sekä tarkkailemalla luokkaa jatkuvasti.

Auktoriteetin voi menettää helposti osoittamalla kärsimättömyyttä. Nygrenin pro gradu –tutkielmassa (2007, 52) ilmenee, että jokaisessa tutkimuksen elokuvassa opettaja on kärsivällinen, rauhallinen ja hillitty. Haapalan opinnäytetyö (2012, 39) tukee näkemystä, sillä tutkimuksessa eniten mainintoja saanut ominaisuus oli kärsivällisyys. Uusikylä (2006, 62) siteeraa Haavion näkemyksiä vuodelta 1947, joissa myös kärsivällisyys nousee esille monen muun ominaisuuden ohella. Uusikylä (2006, 155, 156) puhuu samassa lauseessa opettajasta kasvattajana. Aikuisesta auktoriteetista ja kypsän ihmisen esikuvasta, ei pelkästään opetustekniikoista. Hyvä opettaja osoittaa, miten oppilaan oma kasvu ja yhteisön hyvinvointi linkittyvät yhteen kouluarjessa, yhdessä elämisessä. Opettajan on oltava vastuuntuntoinen. Opettaja ansaitsee monen oppilaan luottamuksen tiedoillaan ja taidoillaan, niin kuin Saloviidan (2013, 160) rationaalisen auktoriteetin määritelmässä nähdään.

3.3 Persoona

Opettajan työstä keskusteltaessa olennaiseksi piirteeksi nousee opettajan persoonallisuus. Uusikylä (2006, 59) siteeraa Gilbert Highetin vuonna 1951

kirjoittaman kirjan *The Art of Teaching* näkemyksiä, joissa kerrotaan opettajan pitävän oppilaista sekä opetettavasta oppiaineesta. Stenberg (2011, 49) listaa huumorintajun yhdeksi hyvän opettajan piirteeksi, jonka myös Uusikylä (2006, 59) kokee tärkeäksi ominaisuudeksi.

Sabock ja Sabock (2011) mainitsevat mielikuvituksen ja huumorin merkityksen myös valmentajan persoonallisuudessa. Whitworth, Kimsey-House, Kimsey-House & Sandahl (2007) esittävät muita valmentajan arvostettuja ominaisuuksia olevan avoimuus, myötätunto, kunnioitus, toisen asemaan eläytyminen ja totuuden kertominen. Laioksen, Theodorakiksen ja Gargalianoksen (2003) mukaan valmentajan persoonan ominaispiirteet vaikuttavat kehittymiseen tulla taitavaksi johtajaksi sekä kykyyn johtaa. Taitavan johtajan ominaispiirteisiin luetaan rehellisyys, itseluottamus, kunnioitus ja tarkkaavaisuus, jotka voivat vaikuttaa positiivisesti koko joukkueen jäseniin. Beckerin (2009) mukaan myös intohimo, innostaminen ja inspiroiva luonne ovat emotionaalisuuteen liittyviä arvostuksen kohteita.

Tirri (1999, 31) mainitsee opettajan persoonan merkityksestä moraalista päättelyä vaativissa tulkinnallisissa tilanteissa. Opettajan uskoessa enemmän positiiviseen ajatteluun negatiivisten näkemysten sijaan, saattaa opettaja tulkita rauhattomassa tilanteessa oppilaan käytöksen energisenä sekä innokkaana, eikä jatkuvasti mieti kyseisen oppilaan häiriköivän ja keskeyttävän opetustilannetta. Sabock ja Sabock (2011) taas toteavat valmentajan moraalikäsitteiden vaikuttavan myös valmennettavan moraalikäsitteeseen, varsinkin nuorilla, sillä eettinen käytös ei ole sisäsyntyistä, vaan on tärkeää opettaa omalla esimerkillään oikean ja väärän ero.

Miettisen (1992) mukaan valmentajan persoonallisuus antaa lähtökohdan voittamiselle ja voitontahtoisuuden tulisi välittyä pelaajille saakka. Laaja tietotaito ja hyvät sosiaaliset taidot ovat tärkeitä, mutta on tärkeää, että valmentaja on myös innostunut valmentamisesta ja tekee ahkerasti töitä sen eteen. Valmentaja on usein valmennusryhmän intohimoisin ja motivoitunein henkilö. (Becker 2009.) Stewart (2013) toteaa vastapainoksi, että valmentajan persoona ja negatiivinen käytös saattavat luoda haasteita valmentajien kouluttajille.

Opettajan persoonallisuuden korostaminen voidaan nähdä myös kaksijakoisesti. Tirrin (1999, 15) mukaan opettajan persoonallisuuden esille nostaminen johtaa yleensä samanaikaisesti idealisointiin. Opettajat saattavat helposti kokea syyllisyyttä ja riittämättömyyttä opettajan ammatin vaatimuksiin, mikäli painotetaan opettajan työtä kutsumusammattina, josta johtuu opettajia kontrolloivat ja moralisoivat ideaalistavat tulkinnot. Samalla nähdään, että vain tiettyjä ominaisuuksia omaavat opettajat saattavat onnistua.

Tunteiden ja niiden tunnistamisen merkitys on tärkeää myös valmennuksessa, sillä omien tuntemusten tunnistamisen merkitys ja arvioiminen korostuu valmennustyössä tapahtuvissa ratkaisuisissa. Tunnevastuullisuus tarkoittaa, että ihminen ymmärtää kuinka yksilön omat, toisten ihmisten ja yhteisölliset tunteet vaikuttavat vuorovaikutuksessa, jolloin tunnevastuullinen yksilö kykenee ottamaan vastuuta niiden aikaansaamista teoista ja ratkaisuista. (Forsman & Lampinen 2008, 438.)

Opetuksen vaikuttaessa ihmisen persoonallisuuteen, voidaan puhua koulukasvatuksesta. Mikäli tavoitteena on tukea oppilaan koko persoonallisuuden kasvua, oppilaat oppivat väkisinkin oppiaineisiin liittyviä asenteita oppiainetaitojen ohessa. Puhutaan simultaanioppimisesta, jossa oppilaat tiedostavat olevansa joko päteviä tai heikompia ja tämän vaikuttavan joko kiinnostavasti tai vieraannuttavasti kyseisiin kouluaineisiin. Koulukasvatuksessa oppilaan persoonallinen kognitiivinen tieto laajenee, affektiivinen tunne-elämä muovautuu sekä psykomotoriset taidot kehittyvät. (Kari 2016, 101.)

Viljanen (1992, 56) haluaa korostaa, että spekulatiivisen kasvatusopin aikana luokiteltiin lukuisia menestyvän opettajan persoonallisuuden kuvauksia. Lähestulkoon kaikki yleisesti arvostetut persoonallisuuden piirteet tulisi havaita myös ihanneopettajassa. Muun muassa ystävällisyys, sosiaalisuus ja huumorintajuus mainittiin jälleen. Viljanen (1992, 58) toteaa kirjassaan persoonallisuudesta vielä seuraavalla tavalla:

Opettajan persoonallisuus on laaja käsite, joka kattaa yksilön fyysiset ja psyykkiset piirteet. Opettajalta edellytetään hyvää ruumiillista ja henkistä terveyttä. Persoonallisuus koostuu kognitiivisista, affektiivisista ja motorisista tekijöistä. Tutkimusten antama tieto vahvistaa sen käsityksen, että opettajat ovat yksilöinä erilaisia, miksi koulutusvaiheessa suoritettu

soveltuvuusmittaukset korreloivat heikosti työvaiheessa tehtyihin mittauksiin. Opettajan kehitys ei tapahdu lineaarisesti.

Uusikylän (2006, 61) näkemykset eivät myöskään eroa aiemmin luetelluista tutkimustuloksista. Opettajan tulisi olla ystävällinen ja lisäksi oikeudenmukainen sekä vastuuntuntoinen. Opettajan persoonallisuuteen liittyvän maininnat tulevat lapsen suusta useimmiten esimerkiksi ilmaisuina mukava, kiltti, ystävällinen ja kohtelias. Käsitteet vastaavat ihmissuhdetaitoja. Saaren (2002, 195) tutkimuksessa opettajaopiskelijat korostivat ihmissuhdetaitojen merkitystä hyvästä opettajasta puhuttaessa. Ihmissuhdetaitoja korostaa myös Määttä (2005, 205) opettajan persoonallisuuden ja yksilöllisten ominaisuuksien lisäksi.

3.4 Vuorovaikutustaidot

Vasaraisen ja Haran (2005, 55) mukaan vuorovaikutus on aina ihmisten välistä toimintaa, jossa informaatio vaihdetaan puhumalla ja vastaanotetaan kuuntelemalla, sanatonta viestintää lukuun ottamatta. Salla Aas (2005, 53, Vasaraisen & Haran 2005 mukaan) taas määrittelee vuorovaikutuksen seuraavanlaisesti:

1. Vuorovaikutus on aina kahdensuuntaista.
2. Sillä pyritään kommunikoimaan.
3. Sillä pyritään vaikuttamaan toiseen ihmiseen.

Rasku-Puttosen ja Röngän (2004, 183) mukaan opettajan suhde oppilaaseen on opetuksen ja oppimisen kannalta tärkein työkalu. He korostavat vielä erikseen luottamuksellisuuden, pysyvyyden ja hyväksynnän merkitystä oppilaantuntemuksen kehittämisessä/rakentamisessa. Hämäläisen (2012) mukaan myös valmentajan yksi tärkeimmistä taidoista on kyky olla vuorovaikutuksessa erilaisten ihmisten kanssa, sillä luodakseen toimivan vuorovaikutussuhteen urheilijan kanssa valmentajalla tarvitsee olla hyvät vuorovaikutustaidot. Myös Jowett (2005) mainitsee kommunikaation peruselementiksi urheiluun liittyvissä suhteissa. Jowettin (2005) mukaan jaetut arvot, tavoitteet ja eri näkökulmien jakaminen valmentajan ja urheilijan kanssa ovat avain positiiviseen ympäristöön.

Mikäli oppilaalla on haasteita ymmärtämisessä, ilmaisussa ja muussa vuorovaikutuksessa, opettajan rooli korostuu puhumalla selkeästi ja sopivan hitaasti lyhyitä lauseita käyttäen. Ymmärtämisen merkitys korostuu nykyisissä oppimiskäsityksissä. Uuden tiedon ymmärtämiseen oppimistilanteessa oppilasta tukee opettaja. (Aro ym. 2007, 108.)

Puhuttaessa oppilaiden motivoinnista, on opettajan kannustavalla ja hyväksyvällä asenteella oma tärkeä roolinsa lasten halussa oppia (Kari 2016, 109). Opettajan tärkeä tehtävä on saada oppilas ymmärtämään, miksi jotakin sisältöä opetetaan. Vielä tärkeämpää on, että oppilas ymmärtää, miksi on tärkeää oppia kyseinen asia. Puhutaan pedagogisesta ajattelusta, jolloin oppiaineen ymmärtäminen sekä sitä kautta usein opiskelun mielekkääksi kokeminen korostuvat. (Kari 2016, 147.) Myös joukkuelajin valmentajan täytyy keskittyä kokonaisen joukkueen johtamiseen ja ottaa huomioon jokainen joukkueen jäsen yksilönä valmentamisen ohella (Liukkonen 2004).

Raab ym. (2011) mukaan laadukkaana urheiluvalmentajan viisi tärkeintä ominaisuutta ovat välittäminen, kommunikointikyky, sitoutuminen, rehellisyys ja tietämys. Hyvä valmentaja käyttää näitä kaikkia ominaisuuksia luodakseen hyvän vuorovaikutussuhteen valmennettavan kanssa. Hyviin vuorovaikutustaitoihin kuuluvat aito välittäminen, luotettavuus, kunnioitus sekä positiivisten ominaisuuksien esiin tuominen toisissa (Bennie & Moran 2013). Aito vuorovaikutus luo valmennettavalle tunteen valmentajan välittämisestä sekä synnyttää läheisyyttä ja luottamusta (Kaski, 2006, 31–33). Puhuessaan valmentaja ei viesti pelkästään sanoilla, vaan koko olemuksellaan ja äänen eri sävyjä käyttäen (Burton & Raedeke 2008, 16-17). Hakkaraisen ym. (2009) mukaan hyvään vuorovaikutukselliseen palautteenantoon liittyy myös kiinteästi valmentajan kyky vastaanottaa itse palautetta omasta toiminnastaan niin urheilijoilta kuin vanhemmilta ja palautteen avulla kehittää omaa toimintaansa. Valmentajan ja urheilijan välisen suhteen on perustuttava keskinäiseen luottamukseen, kunnioitukseen ja arvostukseen (Mero ym. 2004).

Ertmer ym. (2005) esittää valmentajien pitävän hyviä vuorovaikutustaitoja valmentamisen tärkeimpänä taitona. Vuorovaikutustaitojen tärkeys koetaan merkityksellisemmäksi kuin lajin tuntemiseen liittyvän tiedon osaamisen; lajiin

liittyvää sisältötietoutta voidaan opiskella esimerkiksi kirjallisuuden avulla. Toisaalta Raab ym. (2011) esittää, että suuri tietomäärä lajista ei riitä eikä takaa valmennuksen laatua, jos valmentaja ei kykene kommunikoimaan urheilijan kanssa, vaan valmentajalla on oltava hyvät vuorovaikutustaidot. Vasaraisen ja Haran (2005, 48) mukaan ihmiskäsitys on valmennustyön perusta.

TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää nuorten kokemuksia luokanopettajan ja jalkapallovalmentajan asiantuntijuudesta. Kyseisiin tutkimustehtäviin pyrittiin saamaan vastauksia seuraavilla tutkimuskysymyksillä:

1. Mitä yhtäläisyyksiä on jalkapallovalmentajan ja luokanopettajan ominaisuuksissa ja taidoissa?
2. Mitä eroavaisuuksia on luokanopettajan ja jalkapallovalmentajan ominaisuuksissa ja taidoissa?

4.2 Tutkimuskohde ja lähestymistapa

Pro gradu-tutkielmamme on laadullinen, fenomenologis-hermeneuttinen tutkimus. Varton (1992; Sarajärvi & Tuomi 2009, 34) mukaan erityispiirre fenomenologis-hermeneuttisessa tutkimusperinteessä on se, että tutkimuksen kohteena ja tutkijana on ihminen. Fenomenologis-hermeneuttisessa tutkimuksessa tutkitaan, millainen ihminen on tutkimuskohteena, millainen on ihmiskäsitys sekä tiedonkäsitys. Keskeisiä käsitteitä tutkimuksen kannalta ovat kokemus, merkitys ja yhteisöllisyys.

Fenomenologiaa tarkasteltaessa Laine (2001) toteaa kokemuksellisuuden tai elämyksellisyyden olevan ihmisen maailmasuhteen perusmuoto. Sarajärven ja Tuomen (2009, 34) mukaan fenomenologisen tutkimuksen kohde voidaan tarkentaa kokemuksen tutkimiseen. Jos ihmisen suhde maailmaan ymmärretään niin sanotusti intentionaaliseksi eli tietoisuuden kykyyn viitata itsensä ulkopuolelle, ja kaikki ilmiöt merkitsevät yksilölle jotain, voidaan todeta, että kokemus muotoutuu merkitysten mukaan. Tutkitaan siis inhimillisten kokemusten merkityksiä (Heikkinen & Laine, 1997).

Laineen (2001) mukaan hermeneutiikalla tarkoitetaan yleisesti ymmärtämisen ja tulkitsemisen teoriaa, jossa yritetään etsiä mahdollisia

sääntöjä tulkinnalle/tulkinnoille, joita noudattaen olisi mahdollista puhua oikeammista ja vääristä tulkinnoista. Tässä käsitteistössä hermeneuttinen ymmärtäminen tarkoittaa ilmiöiden merkityksen oivaltamista. Kaksi muuta avainkäsitettä liittyen hermeneutiikkaan ovat esiymmärrys ja hermeneuttinen kehä. (Heikkinen & Laine 1997; Laine 2001.) Esiymmärrys on ymmärryksen pohja ja perusta, kaiken ymmärtämisen pohjana on aiemmin jo ymmärretty eli kuinka kohde ymmärretään ennestään. Ymmärrys on aina tulkintaa eikä se ala tyhjästä. Ymmärrys etenee kehämäisenä liikkeenä, puhutaan hermeneuttisesta kehästä. (Heikkinen & Laine 1997; Laine 2001.)

Heikkisen ym. (2005) mukaan metodologisilla valinnoilla pyritään löytämään keinoja tiedon saamiseksi. Tutkimuksemme nojaa vahvasti konstruktivismiin, jossa etsitään ja luodaan tulkintoja todellisuudesta. Todellisuutta tutkiessa on tutkittava sitä, miten ihmiset rakentavat todellisuutta vuorovaikutuksessa. Todellisuutta konstruoidaan, dekonstruoidaan ja rekonstruoidaan. (Heikkinen, Huttunen, Niglas & Tynjälä, 2005.) Popperilainen ajattelutapa taas olettaa samanaikaisesti, että on olemassa havainnoista riippumaton todellisuus ja ihmiset konstruoivat tätä olemassa olevaa todellisuutta ja muodostavat siitä teorioita, hypoteesejä ja tietoa/uskomuksia. Kyseistä ajattelutapaa, jossa yhdistyy realistinen ontologia konstruktivistiseen epistemologiaan, kutsutaan realistiseksi konstruktivismiksi, konstruktivistiseksi realismiksi tai neorealismiksi. (Smith & Deemer 2000; Heikkinen ym. 2005.)

4.3 Tutkimukseen osallistujat

Tutkimukseen osallistui yhteensä 14 nuorta jyvaskyläläistä jalkapalloilijapoikaa. Masonin (2002) mukaan tutkijan pitää tietää tutkimuksensa ydin. Tällöin on tarkasteltava tutkimuksen kohteen luonnetta, mitä siihen liittyy ja mitkä ovat tosia. Kohdejoukkona ovat nuoret, jotka ovat käyneet peruskoulun, jolloin heidän oletetaan omaavan kokemusta luokanopettajasta. Heillä on myös kokemusta kilpaurheilusta jalkapallosta useamman vuoden ajalta, jolloin heidän oletetaan omaavan kokemusta myös valmentajista. Muita nuoriin liittyviä tosiasioita ovat kasvatus, yhteiskunnan vaikutus, vanhempien ja

ulkopuolisten aikuisten vaikutus sekä kavereiden ja ikätovereiden vaikutus, joiden perusteella heille on rakentunut ymmärrys elämästä ja maailmasta. Jotta voidaan puhua hyvästä valmentajasta ja hyvästä opettajasta, voidaan olettaa, että sellaisia on olemassa.

4.4 Tutkimusaineiston keruu

Kysely valikoitui aineistomme hankinta menetelmäksi. Eskola (1975), Sarajärven ja Tuomen (2009, 75) teoksessa Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi, määrittelee kyselyn menettelytavaksi, jossa tiedonantajat täyttävät itse heille esitetyn kyselylomakkeen joko valvotussa ryhmätilanteessa tai kotonaan. Sarajärven ja Tuomen (2009, 73) mukaan taas kyselyn ja haastattelun ero liittyy tiedonantajan toimintaan tiedonkeruuvaiheessa.

Lähetimme tutkimukseen osallistujille linkin kyselylomakkeeseen sähköpostitse, joten aineiston keruu ei tapahtunut kasvotusten. Tutkimukseen osallistujat vastasivat sähköisesti kysymyslomakkeessa annettuihin avoimiin kysymyksiin haluamallaan pituudella. Tästä syystä vastausten laajuudessa ilmenee eroja, osa on vastannut syvemmin ja kattavammin, kun taas osa lyhyemmin ja pintapuoleisemmin. Aineiston keruu tapahtui kesäkuussa 2019.

Kyselylomakkeeseen (Liite 1) olimme valinneet neljä avointa kysymystä luokanopettajan- ja jalkapallovalmentajan taidoista ja ominaisuuksista sekä yhteensä kahdeksan erilaista väittämää koskien luokanopettajaa ja jalkapallovalmentajaa teorian teeman mukaisesti sekä pohjautuen aikaisempiin kandidaatin tutkielmiimme. Kandidaatin tutkielmamme käsittelivät 6.-luokkalaisten näkemyksiä hyvästä luokanopettajasta sekä valmentajien käsityksiä nuorten kilpaurheilvalmentajasta. Kyseisten kandidaatin tutkimusten tulosten pohjalta loimme 8 erilaista väittämää liittyen luokanopettajaan ja nuorten kilpaurheilvalmentajaan.

Kyselyn toteuttaminen sähköisenä ja kirjallisesti on metodisesti helpompi toteuttaa aikaan ja paikkaan sitomattomasti, mutta toisaalta ilman henkilökohtaista kontaktia ei voida varmentaa osallistujien oikeita motiiveja. Kyselyssä ongelma saattaa olla vastaamattomuus ja avointen vastausten

niukkuus saattaa koitua haasteeksi (Sarajärvi & Tuomi 2009, 74). Oletuksia, joita voidaan olettaa ennen tutkimuksen tekoa ja aineiston hankintaa, ovat vastaajien luku- ja kirjoitustaito. Samoin myös halukkuus ja se, että tutkimukseen osallistujat osaavat ilmaista itseään tarkoittamallaan tavalla kirjallisesti. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 73).

4.5 Aineiston analyysi

Aineiston analyysi tapahtui laadullisen aineistolähtöisen sisällönanalyysin menetelmin (Sarajärvi & Tuomi 2009, 108-113). Aineistoa analysoidessa pyrimme nousemaan teorian tasolle induktiivisen päättelyn menetelmin, yksittäisistä havainnoista kohti yleistävää näkemystä (Sarajärvi & Tuomi. 2009, 95). Aineiston tarkastelu oli tarkoitus toteuttaa tietystä teoreettismetodologisesta näkökulmasta, jotta kysymystenasettelun ja teoreettisen viitekehysten havainnot pysyisivät tutkimuksen kannalta mahdollisimman olennaisina (Alasuutari 2011, 40). Tavoite oli rakentaa teoria empiirisestä aineistosta, eli päästä aineistolähtöisessä analyysissä ikään kuin alhaalta ylös (Eskola & Suoranta. 2008, 19).

Laadullinen aineistolähtöinen sisällönanalyysi alkaa Milesin ja Hubermanin (Sarajärvi & Tuomi 2009, 108, 109) mukaan aineiston redusoinnista eli pelkistämistä. Analysoitavasta datasta karsitaan pelkistäen kaikki epäolennainen informaatio pois. Etsimme aineistosta pelkistettyjä ilmauksia, jotka olisivat mahdollisesti myöhemmin tutkimuksen kannalta ryhmiteltävissä samoihin luokkiin. Pelkistystä aineistostamme löytyi yhteensä 53 kappaletta. Seuraavissa taulukoissa on esimerkkejä analysoinnista. Ensimmäinen taulukko koskee aineistosta löytyneitä ilmauksia luokanopettajan ja jalkapallovalmentajan yhtäläisyyksistä taidoissa ja ominaisuuksissa.

Taulukko 1 Yhtäläisyydet jalkapallovalmentajan ja luokanopettajan taidoissa ja ominaisuuksissa

Lainaus	Pelkistys	Alaluokka	Yläluokka
---------	-----------	-----------	-----------

<p>“Osaa opettaa ne asiat jotka pitää opettaa.” Nuori 1</p> <p>“Osaa asiat ja osaa opettaa erilaisilla tavoilla, sellaisilla, millä oppilaat parhaiten oppii.” Nuori 7</p> <p>“Antaa apua jos pyydetään” Nuori 12</p>	<p>Osaa opettaa opetettavat asiat</p> <p>Osaa opetettavat asiat ja tuntee oppilaat</p> <p>Antaa apua tarvittaessa</p>	<p>Opettamisen ja valmentamisen taidot</p> <p>Pelaajan- ja oppilaantuntemus</p> <p>Auttaminen</p>	<p>Ammatillinen pätevyys</p>
<p>“Pitää oppilaat kurissa.” Nuori 6</p>	<p>Pitää kuria</p>	<p>Kuri</p>	<p>Auktoriteetti</p>
<p>“Huumorintajua” Nuori 2</p> <p>“Kannustaa työssään sekä on positiivinen.” Nuori 12</p> <p>“Reilu kaikille” Nuori 12</p>	<p>On huumorintajuinen</p> <p>On kannustava ja positiivinen</p> <p>On reilu kaikille</p>	<p>Huumorintaju</p> <p>Positiivisuus</p> <p>Reiluus</p>	<p>Persoonaa</p>
<p>“Kannustaa pelaajaa vaikka tilanne ei onnistuisi.” Nuori 3</p> <p>“Osaa ottaa kaikki huomioon” Nuori 12</p> <p>“Osaa opettaa ja puhua oppilaille.” Nuori 2</p>	<p>Kannustaa lopputuloksesta huolimatta</p> <p>Osaa ottaa kaikki huomioon</p> <p>Osaa opettaa ja puhua oppilaille</p>	<p>Kannustaminen</p> <p>Huomioonottaminen</p> <p>Kommunikointitaidot</p>	<p>Vuorovaikutustaidot</p>

Koimme tarpeelliseksi teemoittaa vastauksia eri kategorioihin. Lähdimme aluksi pelkistämään aineistoa alkuperäisilmausten pohjalta. Havaintojen pelkistämävaiheessa tarkoitus oli yhdistää raakahavainnot hallittavammaksi määräksi (Alasuutari 2011, 40). Pelkistetyt lainaukset nivoutuivat yhteen alaluokiksi. Seuraavassa taulukossa on esimerkkejä aineiston analyysistä liittyen eroavaisuuksiin luokanopettajan ja jalkapallovalmentajan taidoissa ja ominaisuuksissa.

Taulukko 2 Eroavaisuudet jalkapallovalmentajan ja luokanopettajan taidoissa ja ominaisuuksissa

Lainaus	Pelkistys	Alaluokka	Yläluokka
(Luokanopettaja) "Tukee oppilasta, auttaa kun tarvitsee." Nuori 4	Tukee ja auttaa, kun tarvitsee	Tukeminen	Ammatillinen pätevyys
(Jalkapallovalmentaja) "Pitkä kokemus valmennuksesta ja oma peliura." Nuori 11	Pitkä valmennuskokemus ja oma peliura	Kokemus	
(Jalkapallovalmentaja) "Hyvä koulutus" Nuori 9	Omaa hyvän koulutuksen	Koulutus	
(Luokanopettaja) "Empaattisuus" Nuori 10	On empaattinen	Empaattisuus	Persoona
(Luokanopettaja) "Kärsivällisyys ja sopivan tiukka." Nuori 14	On kärsivällinen ja sopivan tiukka	Kärsivällisyys	
(Jalkapallovalmentaja) "Tavoitteellisuus." Nuori 13	On tavoitteellinen	Tavoitteellisuus	
(Jalkapallovalmentaja) "Itsevarmuus" Nuori 10	On itsevarma	Itsevarmuus	
(Luokanopettaja) "Tulee toimeen kaikkien kanssa." Nuori 14	Tulee toimeen kaikkien kanssa	Toimeentuleminen	Vuorovaikutustaidot
(Jalkapallovalmentaja) "Valmentajan pitää osata valmentaa ja kuunnella myös pelaajia." Nuori 2	Osa valmentaa ja kuunnella pelaajia	Kuunteleminen	
(Jalkapallovalmentaja) "Kohtelee kaikkia tasa-arvoisesti" Nuori 12	Kohtelee tasa-arvoisesti kaikkia	Tasa-arvoisuus	

Aineiston pelkistämisen jälkeen seurasi aineiston klusterointi. Tutkimusaineistoa kategorisoitiin ja ryhmiteltiin pelkistettyjä ilmauksia yhdistelemällä sekä erottelemalla toisistaan alaluokkien avulla. (Sarajarvi & Tuomi 2009, 110, 111.) Alaluokkia syntyi yhteensä 33. Kun alaluokat oli muodostettu, seurasi laadullisen aineiston sisällönanalyysissa aineiston redusoinnin ja klusteroinnin jälkeen abstrahointi, eli aineiston luokittelu alaluokista yläluokiksi. Seuraavassa taulukossa on esimerkkejä aineiston analysoinnista ala- ja yläluokkiin luokanopettajan ja jalkapallovalmentajan taitojen ja ominaisuuksien yhtäläisyyksistä.

Taulukko 3 Yhtäläisyydet jalkapallovalmentajan ja luokanopettajan taidoissa ja ominaisuuksissa

Alaluokka	Yläluokka
Huumorintaju Positiivisuus Reiluus	Persoonaa
Kannustaminen Huomioinnottaminen Kommunikointitaidot	Vuorovaikutustaidot
Opettämisen ja valmentamisen taidot Tietämys Pelaajan- ja oppilaantuntemus Auttaminen	Ammatillinen pätevyys
Kuri	Auktoriteetti

Abstrahoinnissa nousee keskiöön tutkimuksen kannalta olennaisen tiedon kartoittaminen. Alkuperäisinformaatiosta edetään teoreettisiin käsitteisiin ja johtopäätöksiin yhdistelemällä luokkia. (Sarajarvi & Tuomi 2009, 111, 112.) Muodostimme ala- ja yläluokat luokanopettajan ja jalkapallovalmentajan taitojen ja ominaisuuksien eroavaisuuksista samalla tavalla kuin edellisessä taulukossa. Seuraavassa taulukossa on esimerkkejä aineiston analysoinnista ala- ja yläluokkiin luokanopettajan ja jalkapallovalmentajan taitojen ja ominaisuuksien eroavaisuuksista.

Taulukko 4 Eroavaisuudet jalkapallovalmentajan ja luokanopettajan taidoissa ja ominaisuuksissa

Jalkapallovalmentaja	Luokanopettaja	
Huolellisuus Itsevarmuus Suorapuheisuus	Sosiaalisuus Empaattisuus Mukavuus Kärsivällisyys Rentous	Persoonaa
Kuunteleminen Ymmärtäminen Vaatiminen Tasapuolisuus Tasa-arvoisuus	Toimeen tuleminen	Vuorovaikutustaidot
Kokemus Koulutus Kehittäminen Esimerkin näyttäminen Tavoitteellisuus Reagointikyky Ongelmanratkaisutaidot	Tukeminen	Ammatillinen pätevyys

Havaintoja yhdistämällä pyrimme yksittäisistä ilmauksista kohti yleisempää tasoa (Alasuutari 2011, 237). Alaluokista muovautui neljä yläluokkaa, jotka koskivat niin luokanopettajalla kuin jalkapallovalmentajalla tärkeinä pidettäviä taitoja ja ominaisuuksia. Hieman normaalista aineistolähtöisen sisällönanalyysikaavasta poiketen, aineiston analyysin loppuvaiheessa yläluokat vastasivat tutkimuskysymyksiin, joten pääluokkia tai yhdistävää luokkaa ei erikseen enää muodostettu. (Sarajärvi & Tuomi, 2009, 108-113.)

4.6 Eettiset ratkaisut

Eettinen sitoutuneisuus, kestävyys ja luotettavuus ohjaavat hyvää laadullista tutkimusta ja siinä suurin vastuu on tutkimuksen tekijällä itsellään (Tuomi & Sarajärvi, 2009, 127). Pattonin (2002, 432) mukaan tutkimus on tulkintojen tulosta, joten on tutkijan vastuulla toimia eettisesti hyvien tutkimuksen teon

arvojen mukaisesti, jotta tutkimuksessa säilyy luotettavuus ja uskottavuus. Pikkarainen (2018) toteaa, että "suurin periaatteellinen ongelma ontologisten sitoumusten eksplikoinnin suhteen" liittyy tieto-opilliseen regressioon eli "jos jokin tutkimuksen teossa käytetty uskomus, esim. käytetyn menetelmän jokin periaate A, perustuu johonkin ontologiseen esioletukseen B, niin voidaan seuraavaksi kysyä, perustuuuko B johonkin vielä syvemmän tasoiseen esioletukseen C jne." Näiden oletusten perusteella nojaamme vahvasti ennalta määriteltyyn tietoon ja aikaisempiin kokemuksiin, mutta pyrimme toki oman kokemuksemme kautta kyseenalaistamaan erilaisia asioita liittyen tutkimusaiheeseemme. Parasta olisi kyseenalaistaa ennalta määritelty tutkimusmetodi, mutta tämä vaatii enemmän kokemusta ja tuntemusta käyttämästään metodista.

Tuomen ja Sarajärven (2009, 132) mukaan tutkimuksen uskottavuus ja tutkijan tekemät eettiset ratkaisut kulkevat käsi kädessä. Hyvän tieteellisen käytännön noudattaminen luo pohjaa tutkimuksen uskottavuudelle. Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu noudattaa tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja, johon kuuluvat rehellisyys, yleinen huolellisuus ja tarkkuus tutkimustyössä. Tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukainen toiminta tutkimuksen teossa sekä avoimuus kuuluvat tähän. Muiden tutkijoiden töille ja saavutuksille on annettava niille kuuluva arvo omassa tutkimuksessa. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 132.)

Tutkimusluvut lähetettiin sähköisesti kyselyn mukana, vastauslomakkeen ollessa netissä vastaajien anonymiteetti säilyi, sillä tutkimukseen osallistujien vastaukset näkyivät ainoastaan kyseisen tutkimuksen toteuttajalle. Tutkimuksen toteuttajakaan ei pysty tunnistamaan yksittäisten vastausten perusteella, kuka vastaajista oli kyseessä, sillä nimiä ei vaadittu lomakkeessa.

TULOKSET

5.1 Nuorten kokemuksia jalkapallovalmentajan ja luokanopettajan piirteistä

Selvitimme kyselyn avulla, mitä ominaisuuksia ja taitoja 9.-luokkalaiset kokivat tärkeiksi luokanopettajalla ja jalkapallovalmentajalla. Jotta aineisto pohjautuisi teoriaamme, laadimme yhteensä kahdeksan väittämää, joihin 9-luokkalaiset vastasivat joko samaa mieltä tai eri mieltä. Neljä väittämistä koskivat luokanopettajaa ja toiset neljä jalkapallovalmentajaa.

Ensimmäinen opettajaa koskeva väittämä mukavuudesta ja huumorintajusta sai yksimieliset vastaukset 14 oppilaalta kaikkien ollessa samaa mieltä asiasta. Opettajan mukavuutta ja huumorintajua pidettiin tärkeinä piirteinä.

Kyllä, jos opettaja on tiukka ja kankea nii yleensä oppilaat ei jaksaa keskittyä tunnilla. (Nuori 4)

Joo koska silloin voi olla enemmän mielenkiintoa kuunnella ja keskittyä tunnilla. (Nuori 7)

Toisena opettajaa koskevana väittämänä oli tarkoituksena selvittää, pitävätkö oppilaat opettajan tärkeimpinä käytöstapoina mukavuutta ja ystävällisyyttä. 13 oppilasta vastasi samaa mieltä ja yksi oppilaista oli eri mieltä.

Samaa mieltä koska se on aina parempi mitä kohteliaampi opettaja on. (Nuori 5)

Joo koska mukavalta opettajalta on mukavampi kysyä esim. apua. (Nuori 7)

Ei. (Nuori 1)

Kolmannella väittämällä pyrimme selvittämään, miten oppilaiden mielestä hyvä opettaminen linkittyy hyvään oppilaiden tuntemukseen. Kyseisen väittämän kohdalla ilmeni eniten eroavaisuuksia oppilaiden vastauksissa. Yhdeksän oppilasta oli samaa mieltä ja viisi eri mieltä.

Samaa mieltä koska opettajan pitää tuntea oppilaat. (Nuori 5)

Eri mieltä, koska voit silti opettaa hyvin, vaikkeet tuntisi oppilaita entuudestaan. (Nuori 12)

Neljäs väittämä koski opettajan kuria. Oppilaat kertoivat mielipiteensä siitä, kuinka tiukka ja kärsivällinen opettajan tulisi olla. 11 oppilaista oli samaa mieltä, että opettajan täytyy olla tiukka ja kärsivällinen. Kolme oppilasta oli eri mieltä asiasta.

Kyllä, ainakin nuoret kokeilee rajoja ja opettajat eivät voi olla liian löysiä sen suhteen ja siinä tarvitaan myös kärsivällisyyttä. (Nuori 4)

Eri mieltä. (Nuori 3)

Ensimmäisen jalkapallovalmentajaa koskevan väittämän tarkoituksena oli selvittää, mitä mieltä pelaajat ovat siitä, että valmentaja osaa käsitellä ja välittää pelaajista ihmisinä ja sen jälkeen urheilijoina. 13 vastaajaa koki olevansa samaa mieltä asiasta.

Kyllä, koska jos olet uusi valmentaja et välttämättä tiedä ihmisten taustoja ja sitä on hyvä lähestyä varoen. (Nuori 5)

Pitää koska sitten voi olla helpompi ymmärtää esimerkiksi joitain ratkaisuja. (Nuori 7)

Seuraava väittämä koski jalkapallovalmentajan kasvatusvastuuta. Kyseinen väittämä tuotti reilusti eniten vastauksia, joissa pelaajat tuntuivat olevan eri mieltä asian tiimoilta. Suurin osa pelaajista koki, että valmentajan tehtävänä ei ole lajitaitojen lisäksi opettaa elämäntaitoja. Kuitenkin 14 pelaajan joukosta neljä vastaajaa ilmaisi olevansa väittämän kanssa samaa mieltä.

Eri mieltä, koska jalkapallovalmentaja valmentaa jalkapalloa. Lasten kasvattaminen on vanhempien ja opettajien tehtävä. (Nuori 12)

Omasta mielestä valmentajan kuuluu vain tehdä joukkueesta oikea joukkue eli auttaa pelaamaan paremmin yksilöinä ja joukkueena. (Nuori 5)

Totta niin paljo vietetään aikaa että kyllä sitä siinä sivussa voi opettaa. (Nuori 6)

Kolmas jalkapallovalmentajaa koskeva väittämä tuotti pelkästään yksimielisiä vastauksia pelaajien ollessa samaa mieltä asiasta. Pelaajat näyttivät pitävän tärkeänä valmentajan persoonaa luottamuksen ja itseluottamuksen rakentamisessa.

Kyllä, jos valmentaja tsemppaa ja koittaa hioa joukkuehenkeä hyvällä tavalla niin pelaajien varmuus omasta tekemisestä nousee. (Nuori 4)

Joo koska jos on kannustava eikä sellainen että jos tulee epäonnistuminen niin se suuttuu nii on enemmän itseluottamusta. (Nuori 7)

Viimeisen väittämän tarkoituksena oli selvittää pelaajien mietteitä valmentajan oman taustan merkityksestä pelaajien kunnioituksen saavuttamisessa. Taustalla tarkoitettiin pelaaja-/valmentajataustaa, joilla saa mahdollisesti pelaajien silmissä enemmän arvostusta. Pelaajista kuitenkin kaikki paitsi yksi vastaajista oli sitä mieltä, että valmentajan tausta ei lähtökohtaisesti vaikuta, vaan kunnioitus on mahdollista saavuttaa montaa erilaista reittiä pitkin.

5.2 Jalkapallovalmentajan ja luokanopettajan yhtäläisyydet

Ensimmäisenä tutkimusongelmana oli tarkoitus löytää yhtäläisyyksiä jalkapallovalmentajan ja luokanopettajan ominaisuuksista ja taidoista. Lähestyimme tutkimusongelmaa kysymyksillä, millaisia taitoja ja ominaisuuksia pidetään tärkeänä jalkapallovalmentajalla, sekä millaisia taitoja ja ominaisuuksia pidetään tärkeänä luokanopettajalla. Avoimet kysymykset

mahdollistivat laajoja vastauksia, joista ilmeni jo pelkästään yhdenkin pelaajan/oppilaan osalta monia toisistaan poikkeavia taitoja ja ominaisuuksia.

Osaa antaa oikeanlaiset ja selkeät ohjeet tietyissä tilanteissa, ei puhu negatiivisesti vaan positiivisesti ja kannustaa muita, on reilu kaikkia kohtaan, osaa ratkoa ongelmat vaikeissakin tilanteissa. (Nuori 12)

Osaa ottaa kaikki huomioon, kohtelee kaikkia tasa-arvoisesti, puhuu kannustavasti/positiivisesti, antaa apua jos pyytää sitä. (Nuori 12)

Toisinaan vastaukset jäivät suppeammiksi, mutta tutkimuksen kannalta merkittävää tietoa löytyi jokaisen pelaajan/oppilaan vastauksista.

Pitää oppilaat kurissa. (Nuori 6)

Tulee toimeen kaikkien kanssa. (Nuori 14)

Tavoitteellisuus. (Nuori 13)

Puhetaidot ja tietämys pelistä. (Nuori 10)

Jalkapallovalmentajan ja luokanopettajan ominaisuuksien ja taitojen alaluokkia vertailemalla löytynee luotettavinta tietoa yhtäläisyyksistä. Useampi pelaaja korosti valmentajan lajitietämystä muun muassa taktisuuden ja harjoitteiden monipuolisuuden näkökulmasta sekä valmennusosaamisesta. Opettajan kohdalla taas mainittiin opettavan asian hallintaa ja opettamisen taitoja. Alaluokiksi muodostui näin ollen opettamisen ja valmentamisen taidot sekä opettamisen ja valmentamisen tiedot. Kyseiset alaluokat liittyvät ammatilliseen pätevyYTEEN. Aineistosta nousi esille lukuisia mainintoja kyseisistä taidoista, mikä oli tutkimuksen kysymysten/kysymyksen asettelun kannalta toivottavaa, sillä ilmaukset vastaavat melko suoraan tutkimuskysymykseen. Auttaminen sekä pelaajan-/oppilaantuntemus liittyvät niin luokanopettajan kuin jalkapallovalmentajan ammatilliseen pätevyYTEEN. Alla olevat lainaukset ovat poimintoja jalkapallovalmentajan sekä luokanopettajan ammatilliseen pätevyYTEEN liittyvistä taidoista, jotka vastaavat samankaltaisuuksiltaan toisiaan.

Tietää pelaajien kyvyt eikä odota liikoja--ymmärtää pelaajia (Nuori 7)

Pitää osata katsoa pelaajia monesta eri näkökulmasta ja auttaa parhaan mukaan pelaajia...
(Nuori 5)

Tukee oppilasta, auttaa kun tarvitsee. (Nuori 4)

--antaa apua jos pyytää sitä. (Nuori 12)

--osaa opettaa erilaisilla tavoilla, sellaisilla, millä oppilaat parhaiten oppii. (Nuori 7)

Että älyää mitä pelissä tapahtuu ja futiksen tekniikoita ja taitoja. (Nuori 1)

On taktinen ja osaa muuttaa tarvittaessa pelitapaa. Osaa erilaisia harjoitteita... (Nuori 7)

Tieto siitä mitä tekee... (Nuori 4)

--tietämys pelistä... (Nuori 10)

Osaa opettaa sillein, että oppilaat ymmärtää. (Nuori 1)

Osaa opettaa ne asiat jotka pitää opettaa. (Nuori 5)

--että osaa opettaa asiat selvästi ja oikein. (Nuori 10)

Osaa asiat... (Nuori 7)

Aineistosta löytyi runsaasti ilmauksia, jotka vastasivat tutkimuksessamme vuorovaikutustaitoja sekä jalkapallovalmentajan että luokanopettajan osalta. Näitä ilmauksia olivat pelkistyksissä muun muassa kannustaminen, huomioonottaminen sekä puhuminen oppilaille ja pelaajille.

Valmentajan pitää osata valmentaa ja kuunnella myös pelaajia. (Nuori 2)

Kannustaa pelaajaa vaikka tilanne ei onnistuisi. (Nuori 3)

Kannustava, kaikki huomioon ottava. (Nuori 4)

puhetaidot... (Nuori 10)

Osaa ottaa kaikki huomioon, kannustaa muita... (Nuori 12)

Osaa opettaa ja puhua oppilaille. (Nuori 2)

Osa ottaa kaikki huomioon--puhuu kannustavasti/positiivisesti. (Nuori 12)

Luokanopettajan ja jalkapallovalmentajan persoonallisuudesta löytyy niin ikään paljon yhtäläisyyksiä aineistoista. Pelaajat ja oppilaat pitivät tärkeinä valmentajan sekä opettajan ominaisuuksista huumorintajua, positiivisuutta ja reiluuutta

Huumorintaju... (Nuori) 9

--ei puhu negatiivisesti vaan positiivisesti--on reilu kaikkia kohtaan... (Nuori 12)

--hauska. (Nuori 4)

Huumorintajua... (Nuori 2)

--reilu kaikille--sekä on positiivinen. (Nuori 12)

Oletetusti tutkimuksessa esiintyy mainintoja kurista ja auktoriteetista sekä jalkapallovalmentajan että luokanopettajan osalta. Oli kuitenkin mielenkiintoista havaita, että vain yksi pelaaja mainitsi kurista ja vielä sillä tavalla, ettei maininnut mitään muita ominaisuuksia tai taitoja kurin lisäksi, joita arvostaa jalkapallovalmentajassa. Myös eräs toinen oppilas mainitsi pelkästään kurin merkityksestä. Oppilailta nousi kuitenkin yhteensä kolme mainintaa kurinpitoon liittyen.

Kurinpito. (Nuori 8)

pitää oppilaat kurissa. (Nuori 6)

--kurinpito. (Nuori 10)

--sopivan tiukka. (Nuori 14)

Auktoriteettiin liittyviä ilmaisuja esiintyi aineistossa yllättävän vähän siihen nähden, missä asemassa luokanopettajat ja valmentajat ovat suhteessa

nuoreen. Toisaalta auktoriteettiin liittyviä ilmaisia oli tasapuolisesti molemmilla, eikä painottunut vain toisen ammatin erityispiirteisiin.

5.3 Jalkapallovalmentajan ja luokanopettajan eroavaisuudet

Toisena tutkimuskysymyksenä oli löytää eroavaisuuksia jalkapallovalmentajan sekä luokanopettajan ominaisuuksista ja taidoista. Yhtäläisyyksien lisäksi halusimme vastapainoksi nostaa myös eroavaisuuksia näiden ammattien välillä. Vertailimme jalkapallovalmentajan sekä luokanopettajan ominaisuuksia ja taitoja yhtäläisyyksien mukaan alaluokkien ja pelkistettyjen ilmauksien kautta.

Pelaajat mainitsivat vuorovaikutustaitojen osalta kuuntelemisesta, mutta kukaan oppilas ei erikseen nostanut esille opettajan taitoa kuunnella oppilaita. Pelaajat olivat myös sitä mieltä, että valmentajan on tärkeää osaa kannustaa ja motivoida pelaajia parempiin suorituksiin. Oppilaiden osalta kannustaminen mainittiin tasan kerran, pelaajat puolestaan kolmesti. Eräs oppilas mainitsi myös toimeen tulemisesta, mikä ei näkynyt pelaajien vastauksissa lainkaan. Muutama pelaaja nosti sen sijaan jalkapallovalmentajan tärkeiksi taidoiksi ja ominaisuuksiksi vuorovaikutustaitojen osalta tasapuolisuuden sekä pelaajien ymmärtämisen.

Kannustaa pelaajaa vaikka tilanne ei onnistuisi....kannustava...kannustaa muita. (Nuori 3, 4, 12)

--kannustaa työssään. (Nuori 12)

Tulee toimeen kaikkien kanssa. (Nuori 14)

Valmentajan pitää osata valmentaa ja kuunnella myös pelaajia. (Nuori 2)

--ymmärtää pelaajia. (Nuori 7)

Ei suosi ketään... (Nuori 11)

Eroavaisuuksia löytyi aineiston osalta myös jalkapallovalmentajan ja luokanopettajan persoonaan liittyvistä ilmauksista. Jalkapallovalmentajan

osalta mainittiin huolellisuudesta, itsevarmuudesta ja hauskuudesta. Luokanopettajan persoonaa koskevissa lainauksissa korostui puolestaan rentous, sosiaalisuus, empaattisuus, mukavuus ja kärsivällisyys, mitkä eivät nousseet esille valmentajan ominaisuuksissa.

--huolellisuus, hauska. (Nuori 4)

--itsevarmuus. (Nuori 10)

Rentous. (Nuori 8)

Huumorintajua ja sosiaalisuus. (Nuori 2)

empaattisuus... (Nuori 10)

On mukava... (Nuori 5)

Kärsivällisyys... (Nuori 14)

Yksi merkittävimmistä eroavaisuuksista jalkapallovalmentajan ja luokanopettajan ammatillisen pätevyyden välillä oli maininta valmentajan kokemuksesta ammattiin liittyen sekä valmentajan oma henkilökohtainen lajitausta. Näistä esimerkeistä ei löytynyt minkäänlaista yhtäläisyyttä luokanopettajan taitoihin ja ominaisuuksiin. Jalkapallovalmentajan taustasta puhuttaessa esille nousi maininta koulutuksesta, jonka olettaisi olevan myös opettajan ammatissa tärkeässä roolissa oppilaiden näkökulmasta.

--hyvä koulutus... (Nuori 9)

Pitkä kokemus valmennuksesta ja oma peli ura. (Nuori 11)

Suurimmat eroavaisuudet jalkapallovalmentajan ja luokanopettajan aineistoissa ilmeni kuitenkin ammatillisessa pätevyydessä, jossa jalkapallovalmentajan ammatilliseen pätevyyteen liittyen oli huomattavasti enemmän pelkistyksiä verrattuna luokanopettajaan. Pelaajat mainitsivat

kehittämisestä, ohjaamisesta, vaatimisesta, tavoitteellisuudesta, selkeydestä, ongelmanratkaisutaidoista, päätöksentekokyvystä ja esimerkin näyttämisestä.

Valmentajan pitää osata valmentaa... (Nuori 2)

--kehittää yksilöitä ja koko joukkuetta tietyissä asioissa. (Nuori 5)

että pystyy ite tekee samoja juttuja kun pelaajat. (Nuori 6)

Tavoitteellisuus. (Nuori 13)

--osaa muuttaa tarvittaessa pelitapaa... (Nuori 7)

Osaa antaa oikeanlaiset ja selkeät ohjeet tietyissä tilanteissa...osaa ratkoa ongelmat vaikeissakin tilanteissa...osaa ohjata pelaajia oikein pelipaikasta riippumatta... (Pelaaja 12)

--pätöksentekokyky... (Nuori 10)

--osaa kehittää pelaajia ja peliä. (Nuori 11)

Jalkapallovalmentajan ammatillisia piirteitä kuvailtiin huomattavasti tarkemmin ja monipuolisemmin kuin luokanopettajan ammatillisia piirteitä. Vastauksista sai paremman käsityksen nuorten kokemuksista jalkapallovalmentajan ammatillisesta pätevyydestä kuin luokanopettajan ammatillisesta pätevyydestä.

POHDINTA

6.1 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

Pro gradu -tutkimuksemme tarkoituksena oli selvittää 9.- luokkalaisten kokemuksia luokanopettajan ja jalkapallovalmentajan asiantuntijuudesta. Tutkielman tavoitteena oli lisäksi löytää ammattien välisiä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia opettajan sekä jalkapallovalmentajan taidoissa ja ominaisuuksissa. Haimme tutkimuskysymyksiin vastauksia sähköisesti laaditulla kyselylomakkeella, joka sisälsi avoimia kysymyksiä.

Tulososion alussa nostimme esille väittämiä koskien nuorten jalkapallovalmentajaa ja luokanopettajaa. Väittämät toimivat tutkimuksessamme johdantona ammattien välisten yhtäläisyyksien ja eroavaisuuksien tutkimiseen. Koska väittämien osuus tutkielman kannalta ei noussut yhtä merkittäväksi kuin jalkapallovalmentajan ja luokanopettajan yhtäläisyyksien ja eroavaisuuksien tutkiminen, toimivat niistä tehdyt johtopäätökset niin ikään pohdintaosiossa tietynlaisena alkupuheena. Muutama väittäjä tuotti kuitenkin mainitsemisen arvoista tietoa. Esimerkiksi väittäjä, jossa oppilaiden mielipiteet oppilaantuntemuksen merkityksestä hyvään opettamiseen jakoi vastaukset pitkälti kahtia. Väitteen yksimielisyyden puute on mielenkiintoista, sillä Rasku-Puttosen ja Röngän (2004, 183) mukaan opettajan suhde oppilaaseen on opetuksen ja oppimisen kannalta tärkein työkalu. He korostavat vielä erikseen luottamuksellisuuden, pysyvyyden ja hyväksynnän merkitystä oppilaantuntemuksen kehittämisessä/rakentamisessa.

Mielenkiintoista oli niin ikään havaita, kuinka väittäjä jalkapallovalmentajasta tuotti eroavia mielipiteitä valmentajan kasvatusvastuusta. Suurin osa nuorista koki, että valmentajalla ei ole tarvetta opettaa elämäntaitoja lajitaitojen ohella. Tulos on sikäli mielenkiintoinen, sillä Vasaraisen ja Haran (2005, 160) mukaan nuorten urheiluvalmentajat pyrkivät opettamaan reilun pelin sääntöjen noudattamista, toteuttamaan junioriurheilun kasvatuksellisia tavoitteita sekä huolehtimaan urheilijan koulunkäynnistä.

Toisaalta Telama (1988) esittää, että mitä kovatasoisempaa kilpailu on, sitä vaikeampaa on valmentajan ottaa huomioon kasvatuksellisia näkökulmia.

Ensimmäisen tutkimusongelman tavoitteena oli kartoittaa yhtäläisyyksiä luokanopettajan ja jalkapallovalmentajan välillä. Kyselyyn vastanneiden nuorten mielestä valmentajan valmennustaidot- ja tiedot sekä opettajan opettamisen taidot ja tiedot olivat tärkeitä taitoja ja ominaisuuksia. Vastaukset tukevat Stewartia (2013), jonka mukaan hyvästä valmentajasta puhuttaessa esitetään vuosien kokemuksen lajista tuovan tietoja ja taitoja sekä Gearitya (2012), jonka mukaan laaja lajitietämys on avain asemassa ja lähtökohtana sille, että voi valmentaa hyvin. Tieto on välttämätöntä hyvälle valmentajalle, ja tiedon luonne on usein moninaista. Palmusen ja Frantsin (2000, 110-111) jo teoriaosuudessa esille nostama johtamisen taito korostaa vuorovaikutuksen roolia valmentamisessa. Puolestaan esimerkkejä johtamisen merkityksestä opetuspuolella ei aineistosta noussut esille, vaikka opettamiseen liittyviä taitoja ja tietoja ilmeni tutkimuksessamme enemmän kuin muissa vastaavanlaisissa pro gradu -tutkielmissa.

Useampi kyselyyn vastannut nuori nosti esille asioita jalkapallovalmentajan sekä opettajan vuorovaikutustaidoista. Nuoret kokivat, että huumorintajulla ja positiivisuudella on merkitystä valmentamisessa ja opettamisessa. Ertmer ym. (2005) mukaan valmentajat pitävät valmentamisen tärkeimpinä taitoina juuri vuorovaikutustaitoja lajitietämyksen sijaan. Vuorovaikutustaidot ja persoona nousivat esille jo teoriaosuudessa Saaren (2002, 195) tutkimuksessa, jossa puolestaan opettajaopiskelijat korostivat vuorovaikutustaitoja, tarkemmin määriteltynä ihmissuhdetaitoja hyvän opettajan ominaisuuksiin viitatessa.

Teoriaosuudessa esille nostetut tutkimustulokset kurista ja auktoriteetista kertovat kurinpitoon liittyvän auktoriteetin haasteellisuudesta opetustilanteissa, vaikka tietotaitoa auktoriteetista löytyisi tarpeeksi (Eväsoja & Keskinen 2005). Tietotaito auktoriteetista ilmenee samankaltaisissa tavoissa pitää kuria luokassa, mutta siinä onnistumisessa esiintyy huomattavia eroja opettajien välillä (Savolainen 2017). Myös Pro gradu -tutkielmamme tutkimustulokset osoittivat, kuinka nuoret pitivät tärkeinä opettajan sekä

valmentajan kurinpidollisia taitoja. Muun muassa Pekin & Tammisen (2002) tutkimuksessa ilmeni lasten perustarve saada kuria ja kun aineisto kerätään kouluikäisiltä, niin ei ole mikään ihme, että vastauksissa näkyy juuri opettajassa ja valmentajassa arvostettavia kurinpidollisia piirteitä. Auktoriteetin merkitystä kasvatustyössä on muutenkin aiheena jo melko laajasti tutkittu, joten on haasteellista löytää uutta merkittävää tutkimustietoa aiheen tiimoilta.

Opettajan ja jalkapallovalmentajan pedagogiset taidot nousivat esille useissa nuorten vastauksissa. Tutkimustuloksia tukee muun muassa Stewart (2013), joka korostaa pedagogisia taitoja, kuten ryhmän hallintaa ja yleisesti vuorovaikuttamista nuorten kanssa muuttuvissa urheiluympäristöissä. Myös viittauksia pelaajan-/ oppilaantuntemuksesta sekä yleisesti auttamisesta löytyi aineistosta useita. Whitworth ym. (2007) korostavat ensisijaisesti valmentamisesta puhuttaessa ihmisten auttamista ja kannustamista.

Toisena tutkimusongelmana selvitimme eroavaisuuksia opettajan ja jalkapallovalmentajan välillä. Ammattien välillä löytyi mielenkiintoinen eroavaisuus muun muassa siinä, kuinka valmentajan haluttiin osaavan kannustaa ja motivoida pelaajia parempiin suorituksiin. Joesar ym. (2012) osoittivat, kuinka muun muassa valmentajien luoma motivoiva ilmapiiri vaikuttaa urheilijan oppimiseen ja suoriutumiseen. Täysin saman asian voisi olettaa vaikuttavan myös luokkahuoneympäristössä, mikäli opettaja saa luotua innostavan ilmapiirin, joka motivoi oppilaita suoriutumaan annetuista tehtävistä mahdollisimman tunnollisesti. Pruukin (2008, 27-30) esittämässä hyvän opetuksen moderneissa oppimisteorioissa esille nousee juuri opiskelijoiden motivaation edistäminen, mutta aineistossamme vain yksi oppilas mainitsi opettajan taidoista kannustaa oppilaita. Valmentajan taidoista motivoida ja kannustaa pelaajia löytyi kolme mainintaa.

Tutkimustuloksissa yksi mielenkiintoisimmista havainnoista oli huomata, että yksikään nuori ei maininnut opettajan taidoista kuunnella oppilaita. Kuuntelemisen merkitystä pidettiin tärkeänä kuitenkin valmentajien keskuudessa, sillä kilpaurheilvalmentajan taitoja ja ominaisuuksia kartoittaessa esille nousi taito kuunnella pelaajia. Saloviidan (2013, 158-162) mainitsemassa rationaalisessa auktoriteetissa korostuu se, että oppilaat

ymmärtävät saavansa opettajalta tarvittavaa tietoa oppiakseen, mikä saa heidät kuuntelemaan. Tämä ei kuitenkaan suoraan viittaa siihen, että oppilaat arvostavat opettajaa, joka kuuntelemalla oppilaita ymmärtää paremmin, mitä sanottavaa heillä on ja näin ollen ymmärtää paremmin, mitä oppilas tarkoittaa. Voi olla, että opettajan taitoa kuunnella oppilaita pidetään niin itsestään selvänä, että monelle oppilaalle ei tule erikseen mieleen mainita asiasta.

Valmennuspiireissä nähdään valmentajan aiemmasta lajitaustasta kautta peliurasta olevan hyötyä. Tutkimustuloksista ilmeni, kuinka nuoret pitivät tärkeänä valmentajan koulutusta, kokemusta ja omaa henkilökohtaista peliuraa. Vasarainen & Hara (2005, 44) ovat karkeasti sitä mieltä, että ilman valmennuskoulutusta ja pelaajataustaa on haasteellista onnistua valmentamisessa. Minkä takia hyvin harvoin oppilaat mainitsevat opettajan työkokemuksesta tai koulutuksesta olevan apua? Voisi ajatella, että oppilaat haluaisivat luokanopettajan, kenellä on jo kokemusta opettamisesta useamman vuoden takaa vastavalmistuneeseen opettajaan verrattuna, mikäli kokemusta arvostetaan myös valmennuksen puolella.

Hyvästä opettajasta löytyy aikaisempia tutkimuksia varsin runsaasti. Myös hyvästä valmentajasta on laadittu tutkimuksia melko paljon. Molempiin aiheisiin on kerätty aineistoa muun muassa peruskouluikäisiltä oppilailta, eri lajeja harrastavilta nuorilta urheilijoilta, vastavalmistuneilta opettajilta ja kokeneemmilta valmentajilta. Aineistoa ja tutkimustuloksia löytyy aiheista kerättynä useammasta eri näkökulmasta. Hieman vähemmän löytyi kuitenkin tutkimustuloksia siitä, kuinka ammatteja on tutkittu yhdessä ja pyritty löytämään yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia ammattien välillä, niin kuin tutkimme omassa pro gradu -tutkielmassa.

Onnistuimme tutkimukselle asetetuissa tavoitteissa, sillä saimme tutkimustietoa ammattien välisistä yhtäläisyyksistä ja eroavaisuuksista, mitkä asetimme tutkimuskysymyksiksi. Nuorten vastauksista löytyi niin ikään yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia, joten tuloksia pystyy mielestämme soveltamaan käytäntöön. Vastauksia tuli 14 nuorelta koskien sekä luokanopettajaa että jalkapallovalmentajaa ja jokainen vastaus tuotti tutkimuksen osalta merkittävää tietoa. Kiinnostavaa ja tutkimuksen

toteutumisen kannalta tärkeää oli myös havaita, kuinka joidenkin nuorten vastaukset luokanopettajasta ja jalkapallovalmentajasta tuottivat samalta nuorelta laadultaan ja pituudeltaan selkeästi erityyppistä aineistoa. Tutkimus oli merkityksellinen, sillä se tuotti merkityksellistä tietoa nuorten kokemuksista luokanopettajan ja jalkapallovalmentajan taitojen ja ominaisuuksien yhtäläisyyksistä ja eroavaisuuksista.

6.2 Tutkimuksen luotettavuus ja jatkotutkimushaasteet

Tutkimus toteutettiin sähköisesti kyselyn muodossa. Kun kyselyssä otetaan huomioon anonymiteetti, voi selkeänä vahvuutena pitää sitä, että aineisto on mahdollisimman autenttinen. Hirsjärvi, Remes & Sajavaara (2016, 195) toteavat myös, että kyselyn etuna voi pitää sen tehokkuutta. Esimerkiksi erona kasvotusten pidettyyn haastatteluun on, että vastaajan asemassa oleva henkilö voi joutua hieman enemmän pohtimaan, mitä uskaltaa tilanteessa sanoa ja kuinka suoraan ilmaista näkemyksensä, mikä saattaa viedä aikaa. Sähköisesti toteutetussa kyselyssä on myös kyselyyn vastanneen tutkittavan oma päätös siitä, kuinka kauan hän haluaa aikaa vastaamiseen käyttää. Asian voi nähdä positiivisena, sillä aikaan sidottua painetta ei ole, mutta myös negatiivisena siltä osin, mikäli kyselyyn vastannut henkilö ei ole tarpeeksi motivoitunut vastaamaan kysymyksiin. Näin ollen vertaamalla sähköisesti toteutettua kyselyä haastatteluun, niin haastattelussa on yleisesti ottaen paremmat mahdollisuudet saada laadullisesti kattavampi vastaus, joka ei jää epäselväksi haastattelijan näkökulmasta. On myös syytä pohtia kyselyn uskottavuuden näkökulmasta, kuinka motivoituneita kyselyyn osallistuneet vastaajat olivat sekä, miten he onnistuivat kirjoittamaan kokemuksiaan ylös. (Hirsjärvi ym. 2016.)

Vastaukset olivat lähtökohtaisesti laadultaan kattavampia ja myös pidempiä, kun kysyimme nuorten kokemuksia jalkapallovalmentajasta. Eroavaisuutena vastauksien välillä luokanopettajaa ja jalkapallovalmentajaa kohtaan voi vaikuttaa, että aineisto kerättiin urheilujoukkueelta, jossa toinen meistä toimi valmentajana. Mikäli suhde kyselyyn vastanneisiin nuoriin olisi

ollut valmentajan sijaan opettaja, olisi vastaukset voineet päinvastoin olla laadullisesti tutkimuksen näkökulmasta hyödyllisempiä opettajaa koskevien kysymysten osalta. Yhtenä tärkeänä kriteerinä tutkimuksen toteutumiseksi nähdään juuri tutkimuksen kokeminen hyödylliseksi (Kananen 2008, 133).

Nuorten vastauksissa saattoi näkyä myös se, kuinka he arvottavat koulunkäynnin ja urheilun. Urheilu on nuorille lähtökohtaisesti vapaaehtoista, joten suurimmalla osalla nuorista on mitä todennäköisemmin korkeampi motivaatio urheilua kuin koulunkäyntiä kohtaan. Raab, Wolfe, Gould ja Piland (2011) näkevät valmentajan ammatin melko kunnianhimoisena. Valmentajalla on palava halu kehittää itseään ja löytämään uutta tietoa tukien kehittymistä valmentamisessa. Tutkimuksemme kyselyyn vastanneet nuoret esittivät enemmän vaatimuksia kilpaurheiluvalmentajalle kuin opettajalle. Valmentajan haluttiin osaavan muun muassa kehittää pelaajia, olla tavoitteellinen sekä näyttää esimerkkiä. Kunnianhimo näyttäisi näkyvän myös nuorten vastauksissa ja näin ollen vaikuttavan merkittävästi tutkimustuloksiin. Aineistosta ei noussut vastaavanlaisia vaatimuksia luokanopettajan ammattia kohtaan.

Tutkimuksen kannalta olisi ollut mielenkiintoista pohtia, kuinka vastaukset eroavat esimerkiksi sukupuolten välillä? Kuinka erilaisia vastauksia olisi syntynyt, mikäli vastauksia olisi tullut yksilöurheilua harrastavilta nuorilta joukkueurheilijoiden sijaan? Miten vastaukset olisivat eronneet tai millaisia yhtäläisyyksiä olisi löytynyt, mikäli kysely olisi tehty muualla kuin Suomessa? Jatkotutkimushaasteena voisi lähteä laajentamaan kyselyä esimerkiksi juuri yllä mainituilla tavoilla, jotta aiheen tiimoilta tulisi entistä syvempää tietoa opettajan sekä jalkapallovalmentajan ammattien välisistä yhtäläisyyksistä ja eroavaisuuksista.

LÄHTEET

- Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere: Vastapaino.
- Aro, T. Kulmala, E. Niemelä, R. Peltonen, M. Siiskonen, T. Stenroos, H. 2007. Opettaminen ja oppiminen. Teoksessa Ahonen, T. (toim.) Ymmärsinkö oikein? Kielelliset vaikeudet nuoruusiässä. Juva: PS-kustannus.
- Becker, A, J. 2009. It's Not What They Do, It's How They Do It: Athlete Experiences of Great Coaching. *International Journal of Sports Science & Coaching* Vol. 4, Iss. 1, 93–119.
- Bennie, A. & Moran, C. 2013. Teoksessa Nunome, H., Drust, B. & Dawson, B. Science and Football VII: The Proceedings of the Seventh World Congress on Science and Football. Routledge, 361–366.
- Blomqvist, M. Häyrinen, M. & Hämäläinen, K. 2012. Valmentajakysely: Kuvaus suomalaisten valmentajien taustoista ja valmentajauran aikaisista oppimistilanteista. KIHU:n julkaisusarja 31. Jyväskylä, 309–325.
- Brotherus, A. Hytönen, J. Krokfors, L. 1999. Esi- ja alkuopetuksen didaktiikka. Juva: WSOY.
- Burton, D. & Raedeke T., D. 2008. Sport psychology for coaches. *Human kinetics*, 15–35.
- Carter, A., D. & Bloom G., A. 2009. Coaching knowledge and success: Going beyond athletic experiences. *Journal of Sport Behavior*, 32, 419–437
- Chelladurai, P., & Saleh, S. D. (1980). Dimensions of leader behavior in sports: Development of a leadership scale. *Journal of Sport Psychology*, 2, 34–35.
- Côté, J., Salmela, J., Trudel, P., Baria, A & Russell, S. 1995. The coaching model: a grounded assessment of expert gymnastic coaches' knowledge. *Journal of Sport & Exercise Psychology* 17 (1), 1–17.
- Demers, G., Woodburn, A. & Savard, C. 2006. The development of an undergraduaellite competency-based coach education program. *The Sport Psychologist*, 20, 162–173.

- Ellison, R., M. 2018. Effective football coaching behaviors instilled to motivate and discipline adolescents. The University of the Rockies. ProQuest Dissertations Publishing.
- Ertmer, P., Richardson, J., Cramer, J., Hanson, L., Huang, W., Lee, Y., O'Connor, D., Ulmer, J. & Um, E. 2005. Professional development of coaches: Perceptions of critical characteristics. *Journal of school leadership* 15 (1), 52-75.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 8. painos. Tampere: Vastapaino.
- Eväsoja, H. & Keskinen, S. 2005. Opettaja auktoriteettina ja vallan käyttäjänä. Teoksessa Keskinen, S (toim.) *Valta, kilpailu ja kiusaaminen opettajan työssä*. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy, 14.
- Forsman, H., Lampinen, K. 2008. Laatu käytännön valmennukseen – oleellisen oivaltaminen tärkeää. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Fry, M. D. & Gano-Overway, L. A. 2010. Exploring the contribution of the caring climate to the youth sport experience. *J. Appl. Sport Psychology* 22, 294-304.
- Gearity, B. 2012. Poor teaching by the coach: a phenomenological description from athletes' experience of poor coaching. *Physical Education and Sport Pedagogy* 17 (1), 79-96.
- Gould, D., Collins, K., Lauer, L., and Chung, Y. (2007). Coaching life skills through football: a study of award winning high school coaches. *J. Appl. Sport Psychology* 19, 16-37.
- Haapala, S. 2012. JOHTAJA VAI OPETTAJA. Käsitteitä hyvästä johtajasta sekä hyvästä opettajasta. Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Tanssiopettajan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Hakkarainen, H. Jaakkola, T. Kalaja, S. Lämsä, J. Nikander, A. & Riski, J. 2009. Lasten ja nuorten urheiluvalmennuksen perusteet. VK-kustannus Oy. Jyväskylä, 44, 73.
- Heikkinen, H., Huttunen, R., Niglas, K., Tynjälä, P. 2005. Kartta kasvatustieteen maastosta. *Kasvatus* 36 (5), 340-354

- Heikkinen, R-L. & Laine, T. (toim.) 1997. Hoitava kohtaaminen. Tampere: Kirjayhtymä O.
- Hellström, M. Jyrhämä, R. Kansanen, P. Uusikylä, K. 2016. Opettajan didaktiikka. Juva: PS-kustannus. Häggblom, V. Luukkainen, O. (toim.) Nurmela-Antikainen, M. Päivänsalo, P. Sinisalo, M. 1994. Hyväksi opettajaksi -kasvu ja kasvattaminen. Juva: WSOY Opetus 2000.
- Hintikka, H. 2011. Voimisteluvalmentajien asiantuntijuus.. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Pro gradu -tutkielma
- Hirsjärvi, S. Remes, P. Sajavaara, P. 2016. Tutki ja kirjoita. 21. painos Porvoo, Bookwell Oy: Tammi.
- Hirvi, V. 1988. Urheilun kasvatuskeinot. Teoksessa H. Kantola (toim.) Suomalainen valmennusoppi, Valmentaminen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 99–103.
- Husu, P., Paronen, O., Suni, J. & Vasankari, T. 2011. Suomalaisten fyysinen aktiivisuus ja kunto 2010. Terveyttä edistävän liikunnan nykytila ja muutokset. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2011:15.
- Hämäläinen, K. 2008. Urheilija ja valmentaja urheilun maailmassa. Eetokset, ihanteet ja kasvatus urheilijoiden tarinoissa. Licensiaatintyö. Jyväskylän yliopisto: Liikuntatieteiden laitos.
- Isohookana-Asunmaa, T. 1994. Teoksessa Häggblom, V. Luukkainen, O. (toim.) Nurmela-Antikainen, M. Päivänsalo, P. Sinisalo, M. 1994. Hyväksi opettajaksi -kasvu ja kasvattaminen. Juva: WSOY Opetus 2000. 139.
- Joesaar, H., Hein, V., & Hagger, M., S. 2012. Youth athletes' perception of autonomy support from the coach, peer motivational climate and intrinsic motivation in sport setting: one-year effects. *Psychol. Sport Exerc.* 13, 257–262.
- Jowett, S. 2005. The coach-athlete partnership. *The Psychologist* 18(7), 412–415.
- Jääskelä, P. Klemola, U. Lerkkanen, M. Poikkeus, A. Rasku-Puttonen, H. Eteläpelto, A. 2013. Yhdessä parempaa pedagogiikkaa: interaktiivisuus opetuksessa ja oppimisessa. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.
- Kananen, J. 2008. Kvali - Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

- Kangastupa, N & Matinaho, M. 2014. Ekaluokkalaisten ajatuksia opettajasta. Fenomenografiaan pohjautuva haastattelututkimus lasten käsityksistä. Lapin yliopisto. Luokanopettajakoulutus. Kasvatustieteen pro gradu-tutkielma.
- Kari, J. 2016. Hyvä opettaja: Luokanopettajaopiskelijat liikuntakokemustensa ja opettajuutensa tulkitsijoina. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Kari, J. (toim.) Koro, J. Lahdes, E. Nöjd, O. 1994. Didaktiikka ja opetussuunnittelu. Juva: WSOY.
- Kari, J. 1996. Opettajan ammatti ja kasvatustietoisuus. Keuruu: Otava.
- Kaski. 2006. Valmentautumisen psykologia kilpa- ja huippu-urheilussa. Edita Prima Oy. Helsinki, 31-33
- Kantola, H. 1988. Valmkaskientajan rooli. Teoksessa H. Kantola (toim.) Suomalainen valmennusoppi, Valmentaminen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 220-222.
- Kokko, S. & Mehtälä, A. 2016. Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. LIITU-tutkimuksen tuloksia. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2016:4.
http://www.liikuntaneuvosto.fi/files/438/LIITU_2016.pdf viitattu 12.5.2019.
- Laine, Timo 2001. Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa Ikkunoita tutkimusmetodeihin II - näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimentelmiin. Toim. Juhani Aaltola ja Raine Valli. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Laios, A., Theodorakis, N. & Gargalianos, D. 2003. Leadership and power: two important factors for effective coaching. *International sports journal* 7 (1), 150-154.
- Lemyre, F., Trudel, P. & Durand-Bush, N. 2007. How youth-sport coaches learn to coach. *The Sport Psychologist* 21, 191-209.
- Liukkonen, J. 2004. Psyykkisten ominaisuuksien kehittyminen harjoittelussa ja kilpailussa. Teoksessa A. Mero, A. Nummela, K. Keskinen & K. Häkkinen (toim.) *Urheiluvalmennus*. Jyväskylä: VK-kustannus, 223-234.

- Luukkanen, O. 2004. Opettajuus -Ajassa elämistä vai suunnan näyttämistä?
Tampere: Tampereen yliopisto. Acta Electronica Universitatis
Tamperensis 318.
- Mageau, G. & Vallerand, R. 2003. The coach-athlete relationship: a motivational
model. *Journal of Sport Sciences* 21 (11), 883-904.
- Mason, J. 2002. *Qualitative researching*. (2nd edn) London: Sage Publications.
13-22.
- Mero, A. Urheilulahjakkuuksien etsintä. Teoksessa A. Mero, A. Nummela, K.
Keskinen & K. Häkkinen (toim.) *Urheiluvalmennus*. Jyväskylä.
VK-kustannus, 400-409.
- Mero, A., Nummela, A., Keskinen, K. & Häkkinen, K. 2004. Valmentaminen
käytännössä. Teoksessa A. Mero, A. Nummela, K. Keskinen & K.
Häkkinen (toim.) *Urheiluvalmennus*. Jyväskylä: VK-kustannus, 410-438.
- Miettinen, P. 1992. *Valmentaminen ja johtaminen*. Jyväskylä: Gummerus.
- Määttä, K. 2005. Pedagoginen rakkaus ja hyvä opettajuus. Teoksessa O.
Luukkainen & R. Valli, kaksitoista teesiä opettajalle. Keuruu:
PS-Kustannus.
- Niemi-Nikkola, 2004. Suomalainen valmennusjärjestelmä. Teoksessa A. Mero,
A. Nummela, K. Keskinen & K. Häkkinen (toim.) *Urheiluvalmennus*.
Jyväskylä: VK-kustannus, 387-397
- Nygren, H. 2007. Opettaja suomalaisessa elokuvassa. Joensuun yliopisto.
Savonlinnan opettajankoulutuslaitos. Kasvatustieteen pro
gradu-tutkielma.
- Palmunen, P. & Frantsi, T. 2000. Urheilun seitsemän totuutta - johtamisen
reseptit. Porvoo: WSOY, 110-111.
- Patton, M. Q. 2002. *Qualitative research and evaluation methods*, 3. painos.
Thousand Oaks: Sage.
- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Määräykset ja ohjeet 2014:
314. Opetushallitus. <http://www.oph.fi/ops2016>. Luettu 15.10.2018.
- Pikkarainen, E. 2004. Merkityksen ongelmia kasvatustieteessä: lähtökohtia
pedagogisen toiminnan perusrakenteen semioottiseen analyysiin. Oulun
yliopisto. Kasvatustieteen ja opettajankoulutuksen yksikkö. Väitöskirja.

- Pruuki, L. 2008. Ilo opettaa. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Raab, S., Wolfe, B., Gould, T. & Piland, S. 2011. Characterizations of a quality certified athletic trainer. *Journal of Athletic Training* 46 (6), 672–679.
- Rasku-Puttonen, H. & Rönkä, A. 2004. Opettajankoulutuksen tehtävä koulukulttuurin muutoksessa. Teoksessa L. Launonen & L. Pulkkinen (toim.) *Koulu kasvuyhteisönä*. Jyväskylä: PS-kustannus, 175–185.
- Sabock, M. D., & Sabock, R. J. 2011. *Coaching: A realistic perspective* (10th ed.). Lanham, MD: Rowman & Littlefield, 23–41, 75–105, 109–123.
- Saloviita, T. 2013. *Luokka haltuun!* Juva: PS-kustannus.
- Santos, S., Mesquita, I., Graca, A. & Rosado, A. 2010. What coaches value about coaching knowledge: A comparative study across a range of domains. *International Journal of Applied Sport Sciences* 22 (2), 96–112.
- Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2009. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.
- Savolainen, V. 2017. *Kurinpidon ja opettajan auktoriteetin vaikutus oppimistuloksiin 7. luokan biologian laboratoriotyöskentelyssä*. Jyväskylän yliopisto. Bio- ja ympäristötieteiden laitos. Pro gradu -tutkielma.
- Smith, R. E., Smoll, F. L., & Cumming, S. P. 2007. Effects of a motivational climate intervention for coaches on young athletes' sport performance anxiety. *J. Sport Exerc. Psychol.* 29, 39–59.
- Stenberg, K. 2011. *Riittävän hyvä opettaja*. Juva: PS-kustannus.
- Stewart, C. 2013. The negative behaviors of coaches: "don't be this guy!". *Physical Educator*, 70(1), 1–14.
- Suomi Sanakirja 2018. <https://www.suomisanakirja.fi/>. Luettu 20.10.2018
- Telama, R. 1988. Urheilu kasvatusympäristönä. Teoksessa H. Kantola (toim.) *Suomalainen valmennusoppi, Valmentaminen*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 76–86.
- Tirri, K. 1999. *Opettajan ammattietiikka*. Juva: WSOY.
- Tynjälä, P. 2006. Teoksessa Hillilä, M & Rähkä, P (toim.) *Samalta viivalta - 2*. PS-kustannus. 83–114.
- Uusikylä, K. 2006. *Hyvä, paha opettaja*. Jyväskylä: Minerva Kustannus Oy.

- Vasarainen & Hara. 2005. Nuorten valmentaminen joukkuelajeissa. Jalkapallo, jääkiekko ja salibandy. Helsinki: Edita Publishing Oy, 7, 44, 46-47, 55, 159-160.
- Vertanen, I. 2002. Ammatillinen opettajuus vuonna 2010. Saarijärvi: Saarijärvi offset oy.
- Viljanen, E. 1992. Koulumestarin koulutus. Opettajankasvatuksen perusteita. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Weiss, M. R., Amorose, A. J., & Wilko, A. M. 2009. Coaching behaviors, motivational climate, and psychosocial outcomes among female adolescent athletes. *Pediatr. Exerc. Sci.* 21, 475-492.
- Whitworth, L. Kimsey-House, H., Kimsey-House, K. & Sandahl, P. 2007. Co-active coaching: new skills for coaching people toward success in work and life. California: Davies-Black Publishing. 5.

LIITTEET

Liite 1. Tutkimuskysymykset haastateltaville.

Tervehdys!

Teemme pro gradu -tutkimusta Opettajankoulutuslaitokselle valmentamiseen ja opettamiseen liittyen ja haluamme sinut mukaan tutkimukseemme. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, millaisena nuoret kokevat hyvän jalkapallovalmentajan ja luokanopettajan. Vastaukset käsitellään anonyymisti ja luottamuksellisesti.

Kiitos osallistumisestasi, vastauksesi on meille ja yhteiskunnalle arvokasta tietoa!

Tuure Fagerström

Jere Pyhäranta

1-osio.

1. Millaisia taitoja pidät tärkeänä jalkapallovalmentajalla?
2. Millaisia taitoja pidät tärkeänä luokanopettajalla?
3. Millaisia ominaisuuksia on hyvällä jalkapallovalmentajalla?
4. Millaisia ominaisuuksia on hyvällä luokanopettajalla?

2-osio. Väittämät.

1. Valmentajan täytyy osata käsitellä ja välittää pelaajista ihmisinä ja sen jälkeen urheilijoina.
2. Valmentajalla on kasvattajavastuu eli tehtävänä on lajitaitojen lisäksi opettaa myös elämäntaitoja, joiden arvo usein nousee muita taitoja tärkeämmäksi myöhemmin elämässä.

3. Valmentajan persoonalla on suuri rooli luottamuksen ja pelaajien itseluottamuksen synnyssä.
4. Valmentajan taustalla ei ole merkitystä, sillä pelaajien kunnioitus on mahdollista saada montaa erilaista reittiä.
5. Mukavuus ja huumorintaju ovat hyvän opettajan piirteitä.
6. Opettajan tärkeimmät käytöstavat ovat mukavuus ja ystävällisyys.
7. Hyvä opettaminen vaatii opettajalta hyvää oppilaiden tuntemusta.
8. Opettajan pitää olla tiukka ja kärsivällinen.

Taulukko 1 Yhtäläisyydet jalkapallovalmentajan ja luokanopettajan taidoissa ja ominaisuuksissa

Lainaus	Pelkistys	Alaluokka	Yläluokka
<p>“Osaa opettaa ne asiat jotka pitää opettaa.” Nuori 1</p> <p>“On taktinen ja osaa muuttaa tarvittaessa pelitapaa. Osaa erilaisia harjoitteita” Nuori 7</p> <p>“Että älyää mitä pelissä tapahtuu ja futiksen tekniikoita ja taitoja.” Nuori 1</p> <p>“Tietää pelaajien kyvyt eikä odota liikoja.” Nuori 7</p> <p>“Osaa asiat ja osaa opettaa erilaisilla tavoilla, sellaisilla, millä oppilaat parhaiten oppii.” Nuori 7</p> <p>“Pitää osata katsoa pelaajia monesta eri näkökulmasta ja auttaa parhaan mukaan pelaajia...” Nuori 5</p> <p>“Antaa apua jos pyydetään” Nuori 12</p>	<p>Osaa opettaa opetettavat asiat</p> <p>Tietää lajista ja osaa erilaisia harjoitteita</p> <p>Kokonaisvaltainen tietämys lajista</p> <p>Tietää ja tuntee pelaajien kyvyt</p> <p>Osaa opetettavat asiat ja tuntee oppilaat</p> <p>Auttaa pelaajia</p> <p>Antaa apua tarvittaessa</p>	<p>Opettamisen ja valmentamisen taidot</p> <p>Opettamisen ja valmentamisen tiedot</p> <p>Pelaajan- ja oppilaantuntemus</p> <p>Auttaminen</p>	<p>Ammatillinen pätevyys</p>
<p>“-- että on tarpeeksi tiukka pelaajille.” Nuori 10</p> <p>“Pitää oppilaat kurissa.” Nuori 6</p>	<p>On tarpeeksi tiukka</p> <p>Pitää kuria</p>	<p>Kuri</p>	<p>Auktoriteetti</p>
<p>“Huumorintajua” Nuori 2</p>	<p>On huumorintajuinen</p>	<p>Huumorintaju</p> <p>Positiivisuus</p>	<p>Persoona</p>

“Kannustaa työssään sekä on positiivinen.” Nuori 12	On kannustava ja positiivinen	Reiluus	
“Reilu kaikille” Nuori 12	On reilu kaikille		
“Kannustaa pelaajaa vaikka tilanne ei onnistuisi.” Nuori 3	Kannustaa lopputuloksesta huolimatta	Kannustaminen	Vuorovaikutustaidot
“Osaa ottaa kaikki huomioon” Nuori 12	Osaa ottaa kaikki huomioon	Huomioonottaminen	
“Osaa opettaa ja puhua oppilaille.” Nuori 2	Osaa opettaa ja puhua oppilaille	Kommunikointitaidot	

Taulukko 2 Eroavaisuudet jalkapallovalmentajan ja luokanopettajan taidoissa ja ominaisuuksissa

Lainaus	Pelkistys	Alaluokka	Yläluokka
(Luokanopettaja) “Tukee oppilasta, auttaa kun tarvitsee.” Nuori 4	Tukee ja auttaa, kun tarvitsee	Tukeminen	Ammatillinen pätevyys
(Jalkapallovalmentaja) “Osaa kehittää pelaajia ja peliä.” Nuori 11	Osaa kehittää pelaajia	Kehittäminen	
(Jalkapallovalmentaja) “Päätöksentekokyky” Nuori 10	Osaa tehdä päätöksiä	Päätöksentekokyky	
(Jalkapallovalmentaja) “Että pystyy ite tekee samoja juttuja kun pelaajat.” Nuori 6	Pystyy näyttämään esimerkkiä	Esimerkin näyttäminen	
(Jalkapallovalmentaja) “Osaa ratkoa ongelmat vaikeissakin tilanteissa.” Nuori 12	Osaa ratkoa ongelmia	Kokemus	
(Jalkapallovalmentaja)	Pitkä valmennuskokemus ja	Koulutus	

<p>“Pitkä kokemus valmennuksesta ja oma peliura.” Nuori 11</p> <p>(Jalkapallovalmentaja) “Hyvä koulutus” Nuori 9</p>	<p>oma peliura</p> <p>Omaa hyvän koulutuksen</p>		
<p>(Luokanopettaja) “On mukava” Nuori 5</p> <p>(Jalkapallovalmentaja) “Tavoitteellisuus.” Nuori 13</p> <p>(Jalkapallovalmentaja) “Huolellisuus” Nuori 4</p> <p>(Jalkapallovalmentaja) “Hauska.” Nuori 4</p> <p>(Jalkapallovalmentaja) “Itsevarmuus” Nuori 10</p> <p>(Jalkapallovalmentaja) “Osaa sanoa suoraa pelaajille.” Nuori 9</p> <p>(Luokanopettaja) “Empaattisuus” Nuori 10</p> <p>(Luokanopettaja) “Rentous.” Nuori 8</p> <p>(Luokanopettaja) “Kärsivällisyys ja sopivan tiukka.” Nuori 14</p> <p>(Luokanopettaja) “Sosiaalisuus.” Nuori 2</p>	<p>On mukava</p> <p>On tavoitteellinen</p> <p>On huolellinen</p> <p>On hauska</p> <p>On itsevarma</p> <p>On suorapuheinen</p> <p>On empaattinen</p> <p>On rento</p> <p>On kärsivällinen ja sopivan tiukka</p> <p>On sosiaalinen</p>	<p>Mukavuus</p> <p>Tavoitteellisuus</p> <p>Huolellisuus</p> <p>Hauskuus</p> <p>Itsevarmuus</p> <p>Suorapuheisuus</p> <p>Empaattisuus</p> <p>Rentous</p> <p>Kärsivällisyys</p> <p>Sosiaalisuus</p>	<p>Persoona</p>
<p>(Jalkapallovalmentaja) “Valmentajan pitää osata valmentaa ja kuunnella myös pelaajia.” Nuori 2</p> <p>(Jalkapallovalmentaja) “Kannustaa pelaajaa vaikka tilanne ei onnistuisi.” Nuori 3</p>	<p>Osaa valmentaa ja kuunnella pelaajia</p> <p>Kannustaa lopputuloksesta huolimatta</p>	<p>Kuunteleminen</p> <p>Kannustaminen</p>	<p>Vuorovaikutustaidot</p>

<p>(Jalkapallovalmentaja) "Tsemppaus ja tietty vaatiminen." Nuori 3</p>	<p>Kannustaa ja vaatii</p>	<p>Vaatiminen</p>	
<p>(Jalkapallovalmentaja) "Ymmärtää pelaajia." Nuori 7</p>	<p>Ymmärtää pelaajia</p>	<p>Ymmärtäminen</p>	
<p>(Jalkapallovalmentaja) "Ei suosi ketään" Nuori 11</p>	<p>On tasapuolinen</p>	<p>Tasapuolisuus</p>	
<p>(Jalkapallovalmentaja) "Kohtelee kaikkia tasa-arvoisesti" Nuori 12</p>	<p>Kohtelee tasa-arvoisesti kaikkia</p>	<p>Tasa-arvoisuus</p>	
<p>(Luokanopettaja) "Tulee toimeen kaikkien kanssa." Nuori 14</p>	<p>Tulee toimeen kaikkien kanssa</p>	<p>Toimeentuleminen</p>	